

تورکیه آذربایجان مناسیبت‌لرینده آچیلم

پروژه‌سی

بیویوک رسول اوغلو

خاریجی ایشلر ناظری‌نین ده توتومو دقیقیزدن قاچمامالی دیر. کیم بیلیر، بلکه با غلی قاپ‌لار آرخاسیندا گئدن دانیشیق‌لار، روس‌لارین دا قاراباغ دوگونون آچیلماسیندا ایشتیراکی تامین اندیلمیش دیر. شو بهه یوخ دوخر کی، اساس پروبلمن روسیا اولماسی ایله یاناشی، تئران حاکیمیتی‌نین ده آذربایجان دؤولتینه باسقی واسطه‌سی کیمی اثرمنی تجاوزونه گوستردیگی مناسیبت، بو اویونون باشقا بیر دوگونودور. آنجاق، بتوون بون‌لار تورکیه حاکیمیتی‌نین آذربایجانا آرخا چنورمه‌سینه سبب اولماز. آکپ‌نین چشیدلی آچیلم لاردا کی ایستراتژیک خطالاری‌نین چشیدلی سبب‌لاری اولا بیلر. تورکیه‌د کی آتنی تورک گوج‌لرین گیزلین فعالیت‌لرینی ویا چشیدلی تئوری‌لرله سامان آتنین دان پیشتدیکلری سویون مقدارینا با خمیاراق اوندان واز کچیرم. بو فیکرله یولا چیخاراق، آکپ حاکیمیتی‌نین باشاریلی سیاست‌لرینی مثبت دیرلنیره‌رک دوغرو اولمویان سیاسی گوروش‌لری و اونلارдан تئرنن یانلیش ایستراتژی‌لری آشاغی‌دکی کیمی سیرالاماق اولار.

1- آوروپا بیرلیگی سیاست‌لری:

شو بهه یوخ دور کی، تورکیه‌نین آوروپا بیرلیگنے عضو اولماسی، بو اولکه‌نین سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و دیانیق‌لیغینا مثبت تائیر گوستره‌جک دیر. آنجاق، گچن اللی ایله‌د ایبین اوجونو سیخاراق برکیدیب، آزچاجیق بوشالداراق نفس آلما ایمکانی یارادان آوروپالی‌لارین توتومونو گورمک اوچون کور اولماق گرکیر. رحمت‌لیک اجویت‌این بیویوک سیاسی تجربه‌لره دیانتان "آوروپا شوونیزیمین" دن سۆز آچماسی تصادفی دئیلیدی. عمومر بیو گیریلمه‌سینه ایجازه وئریلمیه‌جک آوروپا بیرلیگی بهانه‌سی ایله تورکیه‌د رئیم دئیشیک‌لیگی، میلی بیرلیک پوزونتوسو، تورک دؤولت‌لری ایله گئریلیم و تورکیه داخیلینده بحران یاراتماسی باخیشلانتیساچاق سوچ دور. يشنی "آتا یاسا" تکلیف‌لرینده "آتابورکو" قوروما مادده‌سینیده دئیشیمی طلب اشیدیکلرینه فیکر وئریلرسه مقدصلری‌نین نه اولدوغو آیدینلاشاچاق دیر. اونون اوچون دور کی، تورکیه اوز پروبلم‌لرینی حل لى و حتی آوروپا بیرلینه گیرمک اوچون آنجاق گوج‌لار اولمالیدیر. تورکیه، باشقalarی‌نین بارماق ایشاره‌سی ایله دئیل، اوزمیلی گوج و بوتاسیئلیه دیانتاراق داخى لى پروبلم‌لرینی حل اندیب، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی اینکیشافینی یوکسلدرسه، آوروپا بیرلیگی‌نین اونا دعوت گوندر جینه امین لیکله اینانیرام.

سئچگکی سیاست‌لری:

2008- جى ایل بله‌دیه سئچگکی‌لرینده 8% نیسبتینه اوی ایتیرن آکپ، گئن سئچگکی لرده اقتداری ایتیرمە تھلوکه‌سی ایله اوزلشیمیش دیر. تورکیه نى کائوسا سوروتلمکله، سئچیم‌لرده دادا چوخ ایتیریلچى اینکار اندیلمیزدیر. گچن 8 ایله آپاریلان دوزگون اقتصادی سیاستین دوامى

تورکیه‌د اولدوغو کیمی آذربایجاندا دا ایکی اولکه آراسیندا کی مناسیبت‌لرده پوزقونلوق یاراتماق ایسته‌ین قوه‌لرین وارلیغی آیدین دیر. میلتیمیز آیق، دؤولت‌لریمیز سایق اولمالی دیر. حاکیمیت‌لر گلیب گئدن دیر، اساس، گچچیش‌دکی خطالاریمیزین زیانینی دوزگون طرزیده اولچەرک میللى بیرلیگیگیزی خوشباخت گله‌جک يولوندا قوروماغیمیزدیر. دونیادا کی قاریشیق‌لیقلار، بولگەمیزد کی اویونبازلیقلار، میللى‌سیاسی دوروموزدا کی مورککب‌لیگی نظرده آلاق، دویغوسال‌لیق‌دان اوzac مسئله‌لری منطق دایره‌سی داخیلینده دیرلنیرمیلیک" سون گونلر، آکپ حاکیمیتی‌نین آچیلم پروژه‌لری نتیجه‌سینده تورکیه آذربایجان آراسیندا یاشانان گرگینیگین، بون‌دان داها ایره‌لی گشتممه‌سی اوچون، هر ایکی اولکه‌د میللى تفککورلولرین قول‌لارینی چیرمالاماسی تاریخی ضرورت دیر. بو گرین بئرینه یئتیریلمه‌سی اوچون، فیکرلریمی میلتیمیزین حضورلارینا تقديم ائتمى، بونیمون بورجو کیمی دیرلنیردیم. دئموکراتیک آچیلم، اولچولو سیاسی منطق و گرچکلرە دایانسایدی، تورکیه، تورک دونیاسی، بئولگە و دونیا بیویوک فایدالار ساغلادىغى کیمی قاراباغ دوگونون آچیلماسیندا دا بیویوک انتگى گوستره بىلدى.

بو یازىدا تورکینین بو ایستراتشىگى‌سین مثبت و منفى جهت‌لرینى دیرلنیره‌رک، بونو، تورکیه‌نین بیزدن قوپماسى دئیل، حاکیمیتین توتومو ایله اولچەمە يە چالىشاجاگام. تورکیه - آذربایجان و بوئولوك دئورک دونیاسی آراسیندا کی معنوی دایانىشما خالقلاریمیزین اورک دئیونتولرینده چىرىپىندىغىنا گۇرە، پوزولماسى اينانمىياجاق قدر ایناملىام. هر شئى دن ائنچە آکپ‌نین بعضى ایستراتژىک خطاسین دان باشلىياراق، آذربایجان تورکیه آراسیندا کی گرگىنىك دن سوپىن لرى ياسلاندیرماق اوچون گرچكچى بير اورتامدا فيكير موبادىلەرلىنین واجىب‌لېگىنى قىيد ائتمىك گر كىمكىدە دير. آنجاق بو سیاست‌لرە توخونمدادان اونچە بونون میلتیمیز بىر حقىقىتى اونتىمامالى دير. قاراباغ ایله بىرلیكىدە آذربایجان توبراق‌لارى‌نین 20%-نى ايشقالىندا روس اوردو سونون دخالت‌لری يادىمیز دان چىخماشى دير. فيكىريمچە، گونون بىگونو روس اوردولارى افرمنىستانىن آرخاسین دان چىكىلىرسە، اىشقاول اولونمۇش اراضى لرىمیزین آزاد اندىلەسی اوچون، میللى اوردو موزون يئىرى قدر گوج مۇوجوت دور. آذربایجان میللى مجلسى نین بىرینچى معاونىنى سايىن "صيافت عسگررۇون" بى باره‌د کى سون سۈزۈرلى تقديره لايقى دير. آنجاق، ژئنوده پروتوكول ايمصالانماسىندا، بیویوک گوج‌لرین خارىجى ايشلر ناظرلرى‌نین حضورو و چاباسى ایله بىرلیكىدە روسيا

قالیب گلمیش لردیر. اولچو دیرلرینی دوزگون تنظیم‌لیمیمین حاکیمیتین آچدیغی بو فلاکت قاپی‌سی نین باغلانماسی بئیوک گوج آپاراجاق دیر. بئولگه و منطقه‌دکی حساس دوروم فارشی‌سیندا، بلکه ده هئچ باخ‌نامیجاقدیر. چونکو، بو سیاست میلی بیرلیک دئیل، ائتنیک آیریشیمی تورکیه‌نین ایلیکلرینه قدر دالدیرمیش دیر. کورد شوونیزیمی نین بویوت‌لارینی دوزگون دیرلندیرمیمین سیاسی قوه‌لرین، تشوریست‌لرین گیریشی سیراسیندا باش وئرن اولای‌لارا موناسیتده“ تورکیه‌ده بیر گونون سیزیلیک اورتامی یارانمیش دیر، بئیله دوام ائدرسه کورد-اژمنی آچیلیمیندا، اونلارین ستوگی سینی قازانماق اوچون گرگینلیگین حسابینی وئرمیه باشلامیش لار. ائوه دۇنوشده سورونسولوق آخداریشیندا اولان باشاكانین بیرینجى معاونى نین بئیوک سیاستچى اولدوغونا ایناندیغىما گۇرە دئیلمىمکى، ساین“ بولنت بى آرینچ“ بونو اۇنچەدەن خشبالامالىدیز. آنچاق، بو توتونوندا دقتله آتالیز ائدیلمەسی ايله بئرلیکدە بىز آذربایجانلى لارين بير آتا سۆزونو خاتیرلانتماق ایستردىم“ سونرا دان آتیلان داش توپوغا دىرى.“

اژمنی آچیلمى:

2800 ایلدیر، بئولگەدە بئیوک گوج لره آلت اولاقا، بونا اونا ساتاشماقلالا مشقول اولان بو وارلیغىن قارا گونونون بىتمەسى، آنچاق او دئولولرین اتىن دن قوپىمىسى ايله مومكۇن اولاجاق دير. ساتاپاپىق زامانىن دان بىرى، روم-فارس آراسىندا قوندوم كۈچدۈم اوپىونيان اژمنى باشچى لارى، ائلخانلى لارين مصر سفرلىرىن دىكى اوپىونلارى، صفوى دئوروندىكى هىلەلرى، قاجار الشىھىنە روس لارا قويون آچمالارى، عثمانلى دؤولتىنيدە بئیوک ايمكان لارا مالىك اولسالار دا، علئىھىنە ائتىدیكلارى خيانىتلى، تورك دېپلوماتلارين قتللى كىمسە يە سير دئىل. بو يازىق مىللەتلى بىگونە قوبان آوروپا و روس لارىن گۈزۈن دن، قاراباغدا گۆستەردىكىلار قىدارلىق قاچمادىغى كىمى خوجالى فاجعەسىدە يىنسانلارين حافىطەسىن دن سىلينىميش دير. بوگون اژمنى اۆز وارلیغىنى سوپىقىرىمینا، آغرى داغى نىن خرىتەلرینە باغلادىغىي حالدا، موسىت آددىم گۆزلمىك سادلۇوھلوك اولاردى. بونو، پروتوکولون گىندىشاتىندا گۆستەرلىميش اولدوغونون گۈزىلدن قاچماسى عجا تصادوف مودور. بو روھىيە ايله وارلیغىنى سوردورمه يە چالىشان بير اولكە ايله مونوسىتلىرىن يىنى دن باخىلماسىندا داها دقىق اولچولور گۈركىردى. دئىمك كى، اىستر قاراباغ پروبلەمى نين هللى اىسترسە ده سوئيقىرىم مسئله‌سى كىمى اوپىونلارين اورتادان قالخماسى اوچون اژمنىستان دئىل، اوونو حىمایت اىدەن دئولولتلى رازى سالماق لازىم دير. گىندىشاتىن، آذربایجان تورکىيە آراسىندا ياراندىغىي بو گرگینلیگىن زيانلارى نىتجە و نە زامان اۇدىنلە جىك دير. بئیوک سیاستلرلە اوشاق آلداتما اوپىونلارى فرقلى دير. سايىن تورکىيە باشاكانى، پروتوکولون اژمنىستان

اوچون صرف ائديمه‌سى گرکن ائنۋەرپىنى مىللتىن قارانلىقدا وئرەجك اوپىون قازانماق دان داها تأثيرلى اولاجاغى آيدىن دير.

3- دئموکراتىك اينكىشاف و آچىلیم لار:

تورکىيەن بىگونكى حالى ايله بئولگەدە ان دئموکرات اولكە اولماسى ھامىمېزىن ايفتىخارلا و سينە گورەك مدافعە ائتىدېگىمېز بىر سورج دير. بو دئموکراسى نين داها درين لىكىلرە يېنەرەك اينكىشافى، داها وئرىملى چالىشماسى، اۇزىللىكە تورك دئولەتلىرى اوچون بىر اولگۇ اولايلىجىنە گۇرە ھامىمېزىن آرزو موزدۇر. بو سیاستىن ان بارىز گۆستەرچەسى اولان كورد-اژمنى آچىلیمیندا، اونلارين ستوگى سينى قازانماق اوچون تورك لوھى نىفترت بىسلمەنин دوغرو بىر آدىم اولماسىنا اينانماق چىتىن اولدۇغو كىمىي ياراما زايدىن باخارساق، آپارىلان سیاستلرلەن پارادوكس لوغۇ كىمسەنин گۈزۈن دن قاچماقا داير. بىر يان دان دئموکراسى دن دانىشاركىن، او بىرى يان دان دا تورکىيە دىكى كىيوا- 90% نى اقتدار پاراتىسى نين كونترولوندا ساخلاماقدا، دئموکراتىك قايدالارا اويمادىغى كىمىي، دئموکراتىك باخىشىنا گۇرە سئوگىمېزى گىزلىتمىدىگىمېز ترتىن بىگونكۇ دورومۇ ايله ده ترس موتناسىب دير. بو گىريشلە كورد-اژمنى آچىلیمینا بىر نظر سالماغانىن، اۇزىللىكە تورك دئولەتچىكىن نين تمكىنلى باخىش لارينا ترس دوشەرك، تلسگىنلىگىن زيانلى داورانىش اولماسىنى تحليل باخىمەن دان فايدالى اولاجاغى دوشۇنولمۇكىدە دير.

3-1- كورد آچىلیمى:

دەفعەلرلە بىان ائتىدېگىمېز كىمىي بىز اۆزۈمۈزە اىستىدېگىمېز بوتون حاق لارى بوتون دونيا مىللتلىرىنە اىستەتكە تورك عدالتىن باخىش آچىسىنى يىلدیرمىشىك. تورکىيە دئموکراتىك اورتامدا، مىللى حاق لارين تنظيمىنەسى نين بىزىمەدە گۈئى آذربایجاندا آپارىدىغىمېز مىللى مبارىزە يە مثبت تأثيرلىنى گىزلىتىك اولماز. حتى ھامىمېزىن قانسىز قايدالار يېرىنە، اوى قازانماق نىتى ويا باشارىلى سيايسىت گۈرۈن توسو يارانماق اوچون تورکىيەن بئیوک بىر اوچوروما سۈرۈلمەنین شاهىدى اولماقادايق. گىنە تارىخ دن درس آلمىياراق، اۆز مىللىتىمېزىن ازىلەم بەھاسىنا باشق لارينا حاكم اولماغانىن خطىلارىنى تىكىرار اتىمك، بئیوک سياست دئىل، كىچىك آلوڭىر سايمىلماقدا دير. ھابوردا 34 پىككلىنىن قارشىلانماسى، آپارىلان گۈودە گۆستەرىسى، حقوق دئولەتىن بىن پىنسىپلەرنىن چىئىنەمىسى، دتپ-نین داورانىشى، آكپ-نین بو حساب سىز سياستى نين تورکىيە ووراجاغى بئیوک زىبەلرین قاپى سينى آچدیغى كىمسە يە سير دئىل. بو دوروم آيدىنجا گۆستەرەمىش دير كى، ايمرالى دان وئريلەن فرمانلارلا تورکىيە گلن پىككلىلار سىلىم دئىل،

چومهور باشقانی سایین نازاربايي وون آنكاراداکى توصىيەسىنى تىكىار ائتمىكەدە فايدا وار. او دىئىدە "آتاتوركۇن ايزىنinde يوروپىن تۈركىيەنىن آوروپا ايلە علاقەلرىنىن، دەنمۇكراطيك سىستېمىنىن و قۇنشۇلارى ايلە ياراتماق اىستىدىگى تارازلاشمىش موناسىبىتلىرىن بۇيۈك اۇنىمى واردىر. آنجاق اوزۇنۇزو شرقە، تۈرك دۇناسىدا دۇندرىمىي اونۇ تمايمىن". بو بۇيۈك اينسانىن، ائرمى آچىلىمى سونراسى يارانان گىرگىنلىكە باغلى ايكى هفتە اۇنچە آستاناداکى موناسىبىتىدە بعضى لرىنە درس اولمالى دىر. او دىئىدە "تۈرك دەۋولەتلرىنىن پروېلمىلرىنىن حللىنinde، دوگونلارىنىن آچىلىماسىندا ال-اله و ئەرمىكىلرى لازىم دىر". بۇتون بۇ فيكىرلەرن پارلامەنتىنە قبول گۈرمىجىينە بىل باغلامىش دىر. آنجاق قىرييەدىر كى، ائرمنىستان دان اۇنچە بۇ پروتوکول تۈركىيە بۇيۈك مىلت مجليسىنە موزاكىرە يە چىخارىلماشىش دىر. گۈرەمسىن بۇ بۇيۈك سىاستچىلىرى، بېلگەنин رەھىرىلىكىنин ايدى ئاسىندا اولان لار، بۇنون منفى نتىجەسىنى يىلىملىرمى؟ حتى اگر بۇ گىندىشات نتىجە وئرسە، قاراباغ پروېلمىن حەلىن دن اۇنچە، سرحدلىرىن آچىلىماسىن منفى تائىيرىنى گۈرمۈرلەمى؟ آذربايجان تۈركىيە آراسىندا ياراتدىق لارى بىراق چكىشىمەسىدە آچىقجا گۆستەرىرىكى، ايندىلىكىدە ائرمنىستان ايكى آددىم اىرىەلەدەدىر، سونۇنوا الله يېلىر.

لیک لیدئر لگسٹ

آلینماسی هامیمیزین بورجودور. شوبهه یوخ دور کی، آذربایجان، تورکیه و تورکستان اهالی سی آراسیندا قارداش لیق دویغولاری میلیتین ایچین دن گلن حیسیسات دیر، اوно پوزماغا کیمسنهن گوجو چاتماز. آنجاق، ایستر اوز داخیلیمیزده، ایسترسه ده خاریج دن گلن یوموشاق تو خماقلارین آلیندنا ازیلیمک اوجون دقتلى اولمالیق. بوتون قارداش اوللکلدکی حاکیمیتلر میللتیمیزین بو ایستکلرینه گوره اوز سیاستلرینی قورمقلی، خطالاردان اوzac اولوننمالي دير. آرخادان وورولان خنجردن آخان قارئین فارشی سینی آلماق اوجون، آذربایجان يولوندا شهید اولموس عثمانلی تورکلرینین آتینین داکی تورک با راقلاري قطعین دالقالاننمالي دير. بورساداکی آذربایجان بایراغينا حوزرمتسیز لیک ائندن لر قطعین جزانلدریلملی دير. تورکیه حاکیمیتی آپارديغی سیاستلره يىنى دن با خمالی، آنادولو خالقى بونا زمين ياراتمالی دير. آذربایجانين تورکیه يه ساتیدىغى قازىن قىمتى ايله با غلى حوزرمتلی جناب پرئىزىدئنت ايلهماع ئىلھىۋىن سۈزلىرىنه جوابن تورکیه اىشىڭى باكان سايىن "تائز بى يىلدىز" اين موناسىبىي دقىقاشىدىرىلىپ، میللتىمیزه دوزگون معلومات وئرىيملەدەر دير. اونون سۈزلىرى دوغرودورسا، جناب پرئىزىدئنته بو بارده يانلىش معلومات و ئىرن ماموروون تو تۇدوغو وظىفە دن آسىلى اولمۇياراق میلlette تائىتماقلا بېرىلىكde اوز جزايسىنا چاتمالى دير. آذربایجان جومهوريتى، قاراباغىن آزادىلەي اوغرۇندا آپاردىغى موجادىلەدە هر شئى دن اۇنچە اوز گوجونو آرتىرمالى، دوپيا آذربایجانلى لارينى دا دا دوزگون متنودلارلا سفربر اتىمەلى، داخىلى و خارىجى پرولەرىن حللىتىدە داها دا تىتىزلىك گۆستەرەلەر دير. بونولا بىلە، باكىدا گىچىرىلەن تورک دۆولەت و تىپلەلوقلارى نىن، تورک دۆولەتلىرى پارلامەنلەر بېرىلىگى نىن و ناخجوواندا گىچىرىلەن زېروه توبلانتى سى نىن نىتىجەلرېنى ايتىرمىمك اوجون پرۇوو كاسىون لارا اويمادان تمكىنلى سیاستلر دوام اىتدىرىلەمى دير. آنجاق حادىھلەر گۆستەرە كى، آذربایجان تورک دونياسى نىن اورىي اولاراق فعالىتلىرىنى آرتىرماقلا، اوزۇن داها زىيادە تورکوستانى چىتىرىمەلى دير.

کونفنسیونال باخیم دان ایسه کوردلر خریستیان (بورایا بیر سیرا طریقت و مذهب لر ده داخلیل دیر)، بزیدی، یهودی، کل دانی و ایسلام (اساساً سنتی و شیعه مذهب لری) دین لرینه انتیقاد اندیزیلر.

کوردل آراسیندا دینی اینانچ لارین چو خجالاری او لماسی بو توپلومون میلی کونسولیداسیاسینا چوخ زامان مانع اولور. بته کی، هر بیر دینه، ائله جه ده مذهبه اولان اینانچ لار اولدوقجا موها فیز کار جاسینا قورو نور. هر دینه، مذهبه مخصوص عبادت یینالاری واردیز. حتی مسلمان چوخ لوغو تشكیل ائدن کوردل آراسیندا نقشبندی، قادریزه، اهلی حق، علی الاهی، علوی لیک کیمی طریقت ر آراسیندا جدی قارشیدور مالار واردیز. بون لار بیر یانا، بو گون اورتا دوغو بیونجا یاشایان کوردلر بیر نژه الیفادان ایستیقاده اندیزیلر. اونلار عرب، لاتین و ایوریت قرافیکالی الیفالارلا یازیب- او خویور لار. کوردلر کتلتاری نین هر بیرینن افز ادبیاتی، تاریخی، جوغرافیاسی و دیلی اوپرینیلر. حتی قزئت و ژورنال لار دا مختصیف دیالکت لرده نشر اولونور. کوردلرین سایی حاقیندا موختلیف رقم لرین سوئیننه می دایم مو باهیسه مؤوز و سونا چو یوریلیب. مسلن، آ بش- آ مخصوص "کوردل آرشدیر مالار مرکزی" بین حسابتاندا بیلدیریلیلر کی، 70 میلیون لوق ایراندا 3 میلیون، 78 میلیون لوق تور کیهه ده 4 میلیون، عراقدا 5,2 میلیون، سوریادا 460 مین، رو سیادا 19 مین، اثر منیستاندا 40 مین، آذربایجاندا 12 مین، گور جو ساندا 20 مین، آوروپا، آ بش، کانادا دا دیگر دؤولتلر لرده 1 میلیون نفردن چوخ کورد یاشایر. کوردلره مخصوص قایناق لاردا ایسه اعدا اولونور کی، اونلارین بوتون دنیا بیونجا سای لاری 30 میلیون دان یوخاری دیر.

غربده چیزیلان "بئیوک کوردوستان" ایدئیاسی: تور کیهینن گونئی- دوغو (200 مین. کو. کم. ارضیده)، ایرانین قوزئی- باشی (160 مین کو، کم)، ایراقین (75 مین کو. کم) و سوریانین (15 مین کو. کم). قوزئی بولگلرینده ائتنیک ایسپیکترده کوردلر گنیش تمیل اولونور. بو دؤولتلرین اراضی لرینه تاریخ بیونج کوردلر و دیگر توپلولوق لار آراسیندا ائتنیک زمینه هر هانسی بیر ساواش، موناقشهه اولما ییب. اونلار دینچ یاناشی یاشاییب لار.

فقط قرب دؤولتلری اورتا دوغو و عرب کور فرنینه دونیانین ان بئیوک نفت و طبیعی قاز احتیاط لارینا گوره، بورادا اوزلرینین اقتصادی ماراق لارینی ایستراتژی نیتلری ایله دایم اوزاقلشیدیر ماغا چالیشاندا صدیتلر دوغولدو. "کوردل پروژئی" بونا گوره دایم دقت مرکزینه قالماقدادیر. کوردلره مخصوص سیاسی، اجتماعی پارتیالارین یارادیلما تاریخی بونا بیر اورنک دیر. مختصیف زامان لاردا کوردلیدیز لرینی فعال شکیله مدافعه انده رک "بئیوک کوردوستان" ایستراتژی گوندمده دیری تو تولدو.

قریبین "کورد استراتژی" ایفلاس یولوندا

انور بوروسوی

آذربایجان میلی ایستراتژی تحقیقات لار مرکزی، اورمان

تاریخ دن بیلیریک کی، اینگلتره، آلمانیا، روسیا، فرانسا و آ بش- این اورتا دوغودا یئنی یارانان دؤولتلر گوره اوزاق مقصدرله حسابلامیش ایستراتژی ماراق لاری 20-جی یوز بیلین ایلک رو بونده اونلار اوچون اونم کسب ائتمه يه باشلامیشدی. چونکی 600 ایلیک عثمانی ایمپریاسی داغیلماق اوزره ایدی. رئگیوندا گئوستراتژی ماراق دایره سینده اولان توپلوم لار دان بیری ده کوردلر اولدو.

تاریخ بیوک دؤولت چی لیک عنعنلری اولمایان کورد عشیرت لری نین لیدئرلرینی بئیوک گوج لر اوز طرف لرینه چکه رک اونلاری ایناندیر ماغا چالیشیدی لار کی، "کوردوستان دؤولتی" بین یارادیلما سی اوغروندا گر کن سلاح و مالیه یارادیم لاری او لاجاق. اصلینده بئیوک گوج لرین ایستراتژی هدفلری اورتا دوغودا هر هانسی بیر دؤولتین گوج لرینه مانع اولماق ایدی. اونو دا بیلیریک کی، یئنی تور کیهینن دوغولوشون دان سونرا کی ایلک دئنمده - 1923-1935-جی ایللرده بئیوک گوج لر طفین دن کوردلره میلار دلارلا دول لار یارادیلما ر اولوندو. بونلار دا اورتا دوغونون اینکیشافی قربه نیسبتن چوخ گئری قالدی. چونکی کورد سلاح لی دسته لری بو دؤولتلرین اینکیشافینا مانع اولوردو کوردلرده فرق لی دیل لر و ائنسوس آنلایشی کوردلر گئشلولی و کونفنسیونال باخیم دان بیر توپلوم کیمی اولدوقجا موختلیف دیر. بته کی، ائتنیک ترکیب باخیمین دان کورد آلالان توپلوم کورمانجی، زازه، باحدینان، هاککاری، جزیره، لکی، کلخوری، سورانی، ائزدیک، بزیدی، سوئیمانی، قورانی، یازقولام، روشن و دیگر دیل لرده دایشیدیلر. کورد دیلی نین قراماتیک ترکیبی ایسه فارس، عرب، ایوریت، تورک، مونجان، اوردو دیل لری نین قاریشیغون دان عبارت دیر.

بون دان اول آوروپالی تدقیقات چی لار کور دیلی و مدنیتینی فونتیک و سینتاکیکا باخیمین دان اوچ قروپا بؤلمکله کوردلرین میلی کونسولیداسیاسینا نایل اولماق ایسته بیبلار. بورایا کورمانجی - قوزئی کورد دیالکتی (ایراق، تورکیه، سوریا و کچچمیش سسری)، سورانی - مرکزی کورد دیالکتی (دوغۇ ایراق و ایران)، کلخوری- گونئی کورد دیالکتی (گونئی- دوغۇ عراق، باتی ایران) داخلیل دیرلر. آنجاق بوتون بون لارا باخما یاراق، هر دیالکتی کوردل آراسیندا خصوصی دیل کیمی قبول ائدیلر. چوخ زامان ایسه اونلار بیر- بیلرینی هئچ باشا دوشمورلر.

تورکیه نین ائرمه نی و کورد آچیلیملاری ایله آزه
ربایجان و یهودی قاپانیملاری و بونلارین گونئی و قوزئی
آزه ربایجان اوژه رینده کی اشکیله ری
مئهران باهارلی

سون دئونه مده تورکیه ده یاشایان ائتنیک قوروپلار (روم، عره ب، کورد و ائرمه نی) و بونلارین اوژاتیسی اولان قونشولاری (قیریس-یونانیستان، سوریه-عراق، عراق کوردوستانی اوژه رک دنله تی، ائرمه نیستان) ایله سورونلاری چؤزمه يه یئونه لیک جیدی و باشاریلی گیریشم-آچیلیملارین یاپیلدیغینا تانیق اولماقدایق. عینی حالدا تورکیه و بولگه نین ایکی اۇنه ملى اولکه سی اولان آزه ربایجان ایله ایسراپل ایلیشگیله رینده سویوقلوق-قاپانیم یاشامقادادیر. تورکیه تاریخینده دئونوم نئۇنوم سی سایلان بو آچیلیم و قاپانیملار، آتلان ائتنیک قوروپلار و اولکه له ر دیشیندا بوتون بولگه نی اشکیله مه گیزیلینه (پوتانسیتیلەنە) ده صاحبیدیر. گونئی آزه ربایجان و ایراندا یاشایان تورک خالقی دا ایسته ر ایسته مه ز بو تاریخى اولا یالاردان اولوملو و يا اولومسوز یئوندە اشکیله نه جە کدیر تورکیه ده ائتنیک آچیلیملار، اوژه لیکله کورد و ائرمه نی آچیلیملاری، قیسا و عده ده بعضی آچیلاردان ایراندا یاشایان تورک خالقی و گونئی آزه ربایجان يەن خېرینه اولماپاپلیر. آنچاق بو آچیلیملارین اوژون و عده ده گونئی آزه ربایجان و ایراندا یاشایان تورک خالقی اوژه رینده نه کیمی اشکیله ری او لاپیله جە يى، آیریتیلاری ایله تاریشیلمالی و اینجه له نمە لیدیر. من تورکیه نین ائتنیک قونشو (ائرمه نی، کورد، روم و عره ب) آچیلیملارین اوژون و عده ده بير چوخ یئوندە ن گونئی آزه ربایجان و ایراندا یاشایان تورک خالقین خېرینه اولا چاغینا ایناپیزام. تورکیه حؤکومە تى - آکپ نین آنتى یهودى اه بیلیمینى ایسه بولگە ایله بیرلیکدە گونئی آزه ربایجان و ایراندا یاشایان تورک خالقی اوچون تھلوکە اولاراق قبول ائدیرە. آشاغیدا سۆزو گىنە ن آچیلیم و قاپانیملارین بير سیرا اشکی و يانقىسى حاققىندا دوشونجه له رىمى، ایران و گونئی آزه ربایجان آ وورق ياپاراق سیرالامشام.

تورکیه آچیسیندان:

1- تورکیه نین ائرمه نی آچیلیمی، بو اولکه نین مىللی چىخارلارى دوغولتوسوندادیر، تورکیه-ائرمه نیستان ایلیشگیله ریندن نورماللاشدیرلماسى ایسه هر ایکى طرە فین يارارینادیر. آنچاق بو ياخىلاشمادان تورکیه نین قازانجلارى داها چو خىدور.

الف- آنلاشمالار سونوجوندا ائرمه نیستان، ايندېيە دە ك تائيماقدا دىره نديبي تورکیه نین سينيرلارىنى، رسمي اولاراق تائيماق زوروندا قالماشىدیر. بو، باشلى باشينا تورکیه دىپلوماسىسى اوچون اۇنه ملى بىر

ايلىك دفعه 1941-جي ايلده ايرانا داخلل اولان سوئت قوشونلارينين حرbi دستييله ايرانين باتى سيندا "كوردوستان موختارىتى" ياردىلدى. بو سيرادا محمد قاضى (مسلمان كىمى) و مصطفى بازازانى (يهودى) موختارىتىن ليدئىلرى ايدىلر. 1947-جي ايلده موختارىت لغۇ اندىلدىكىد سونرا محمد قاضى ايران شاهى رضا پەھلوى طرفين دن اعدام اولوندو. مصطفى بازازانى ايسه اۇنچە سىرى-يە، سونرا ايسه عراقا قاچدى.

بىلەنيدىگى كىمى، مصطفى بازازانى ايراقدا اوزون مدت شوروى-نین مالىيە دستييله عراق، ايران، سوريا و تورکىيە قارشى سلاحلى موباريزە آپاردى. اونون اولومون دن سونرا يېرىنە كىچىن اوغلو مسعود بىزازانى اۇنچە شوروى-نین، 1980-جي ايللەن دن سونرا ايسه آوروپا، آبىش و اىسراپلەن مالىيە دستييله سلاحلى موباريزىنى داوم اتتىرىدى. كىچىميش شوروى چۈركۈدۈك دن سونرا اورتا دوغودا "كورد فاكتورو" نا ماراق لار داھا دا آرتىماغا باشلادى. بو، خصوصىلە ايراق دىكتاتورو صدام حسين رئىيەتىن دئورىلەمىسى پروپاپىمىنى حل اتىمكە، 1918-جي ايلده اولدوغۇ كىمى، بولگەدە اىرى نەفت ياتاقلارىنى الله كېچىرمك پلاتىنин ترکىب حىسەسى كىمى گۇرولوردو.

آوروبا بىرلىگى نين (آب) عضوو اولان دئولتلر "كوردوستان يوردىشىرلر پارتىياسى"، "هادىئ"، "كوردوستان دئموكرات پارتىياسى"، "كورد ايشچى پارتىياسى"، "بروسىتل كورد اينسېتىتوو"، "آمېرىكا كورد اينفۇرماسيا شبکەسى"، "آبىش كورد اينسېتىتوو"، "دۇرتمۇن دۇنيا كوردلرىنە ياردىم مركزى"، "ايستوكھولم كورد اينسېتىتوو"، "دېنگر"، "قوزئى آمېرىكا كورد مىللى كونقرشى"، "خابات-ايران كوردوستانى تشكيلاتى"، "پشاڭكەنار"، "پادىئك"، "كوردوستان اسلام پارتىياسى"، "كوردوستان سوسىالىست پارتىياسى"، "كوردوستان سوسىال-دئموكرات پارتىياسى"، "كوردوستانىن آزادلىغى پارتىياسى - سۈزۈلەرنىڭ ئەنچىلىقىسى"، "آوروبا كورد تېبىسىلىرى"، "آوروبا دئم كورد"، "دۇسپۇرق كورد بىرلىگى - نۇڭكار"، "كونكورد" و دىگەر اونلارلا سايدا كورد تشكيلاتلارينا دىشكەن و ئەرمەلە پروسېسلىرىن مركزىنە "كورد فاكتورو" نو ساخلاماغا، بو يوللا هدفلرىنە نايل اولماغا چالىشىردىلار.

طبعى اولاراق بو كورد تشكيلاتلارينين اكتىريتى "بئيوك كوردوستان" ايدىناسينا دايانيقلى شىكىلدە اولماقلە، داھا چوخ تئرورا ئۇنم وئربىلەر. چونكى تورکىيە، ايران، ايراق و سوريا هېچ زامان راضى اولمازدىلار كى، اۇز دئوللتىرىنین اراضىلىرى ائتنىك منشائىي گۇرە پارچالانسىن.

ایچینده اولدوقلاری و اونلارلا اویوملو حره که ت ائتدیکله ری بیلینه ن بیر گرچه کدیر. بو با غلامدا، آکپ نین يېنى دیش سیاسه تى ۵ (ایران نین دئموکراتیکله شمه سینه قارشى چیخماق، احمدى نژاد، نین سچیلمه سى، ایران نین آتمۇ ائنۋەزىسى سیاسه تى، ایران توركىلە رینه قارشى اولماسى، ائرمە نیستان، ایسرايیل، عراق سورونو، عراق كورد اۆزه رک يېنه تىمى، سورىيە ايلە ايتىفاق،) ایران اسلام جومھورييە تىنин دیش سیاسته تى و كۈكىدەن دينچى فارس تىزىلە رینىن توركىيە طرە فينەن اویقولانمايا قويولماسیندان باشقا بىر شئى دېلىدیر.

آزره بایجان جومھورييە تى آچىسىندان:

توركىيە و ائرمە نیستان نین ايمصالايدىقلارى يول خريطە سى آنلاشماسى و ايليشكىلە رینى نورماللاشدیرمايا قرار و ئئرمە له رینىن، آزه بایجان جومھورييە تى آچىسىندان اولوملو و اولومسوز انتگى و سونوجلارى واردىر:

۱- آزه بایجان، توركىيە نین ايج و دیش سیاسه تىنده بير سيرا اویقولامارىنى اۆز مىللى چىخارلارينا ترس بولايىلەر، بونلارا اعترىاض حاققى دا واردىر. آنچاق اۆز گۇروشلە رینى توركىيە به ايلە تمە سى و با اعترىاضدا بولونماسى مودۇن و جىددى بير دئولە تە ياخىشىر شكىل و يېنەن مەدە اولمالىدىر. بو يېنەن مىن آدى، دىپلوماسىدىر. آزه بایجان توركىيە نین به يە نەمە دىبى سیاسە تەلە رینە، يايچى او لمابان دويقوسال و تېگىسە ل داورايانىشلارلا (اۇرنە يىن توركىيە بايراقلارىنى اندىرمە كەلە) قارشىليق و فرمە كەدەن اوزاق دورمالىدىر.

۲- هېچ بير بايىمىزىز دئولە ت باشقا بىر دئولە تە دىپلوماتىك ايليشكى قورماق و يا ايليشكىسىن دوزئىنى بلىرلە مە ك اىستە رکە ن، اوچونجو بير دئولە تە ن ايدىن آلماز و يا اونونلا دانىشماز. بو قبول اندىلىميش ايلكە، توركىيە- ائرمە نیستان ايليشكىلە رى اوچون دە گۈچە رىلىدىر. آزه بایجان جومھورييە تىنин بو قوندا پېرىشىپال اولاراق شىكايەت ائتمە و گىلىلە نەمە حاققى و يىشگىسى بولونماقىدىر. بىلە بىر داورايانىش، ایران نین آزه بایجانلا ایسرايیل ايليشكىلە رینە قارشىماسى قەدەر قبول اندىلىمە زىدیر.

۳- ائرمە نى يول خريطە سى و آنلاشماسى سيراسى و سونراسىنداكى اولايلار، آزه بایجان و آزه بایجان توركىلە رینىن توركىيە دە گۈچە لوبى، ائلىت، آيدىنلار، مەندىما، سیاسى و خالق دستە يېنە صاحب اولمادىغى گۈچە يىنى آچىغا چىخارمىشىدىر. بو گون توركىيە دە سیاسى قوروپىلاردان بىر ايکى آشيرى مىللىە تچى و آتى دئموکراتى پارتىيەن باشقا-ساغىدا، سولدا و دينچى قوروپىلار آراسىندا آزه بایجان جومھورييە نىنى قوللايان يوخدور. توركىيە مەندىياسى سانكى ائرمە نى يالنىسىدىر. آزه بایجان جومھورييە تى، توركىيە دە جىددى خالق و ائن.جى.او. هۇرگوتە رى دستە يېنەن توركىيە نین دوغوسونداكى آزه بایجان

باشارىدىر. اوستە لىك ائرمە نیستان، ائرمە نىلە رین مىللى داعوا سايدىقلارى سوی قىريم ايدىديعاسىنى توركىيە يە قبول ائتدىرمە دەن، بو اولكە نىن سينىرلارىنى تانيمىشىدىر. بو دا توركىيە نىن باشقا بىر باشارىسىدىر بو سورە ج سونوندا ائرمە نیستان سوی قىريم ايدىديعاسىنا باسىرىماق اوچون ئىلندە توتدوغۇ اوئەنە ملى بىر كارتى - توركىيە نین سينىرلارىنى تانيمامانى - الدەن و ئىرمىشىدىر.

پ- توركىيە باشلاتىدىغى ائرمە نى آچىلىمى ايلە، ائرمە نىلە ر آراسىندا ايكى تىرە لىك يارادىب، ائرمە نیستان ايلە ائرمە نى دىياسپوراسىنى قارشى قارشىيا گىتىرە بىلەمىشىدىر. ائرمە نىلە رين ايكىيە بۇلونمە سى ايلە مانورا يېتە نە يى آرتىمىش اولان توركىيە نىن، بوندان سونرا اىستە دىكەلە رىنى الدە ائتمە سى، چوخ داها آسانلاشا جاقىدىر.

ج- توركىيە، ائرمە نى يول خريطە سى و آنلاشمalarى سورە جىنە، ائرمە نیستان نى سوی قىريمى آراشىرىما اورتاق كومىسيونون قورولماسىنا بويون اه يە مەجبور اتتىمىشىدىر. ائرمە نىلە رين قىرمىزى چىزگىسى سايىلان، ايندىيە دە ك تارتىشماسىنى بىلە ياناشمادىقىلارى بو قونونون ائرمە نیستانلا تارتىشمايا آچىلماسى، توركىيە دىپلوماسىسىن تارىخى بىر باشارىسى اولاراق گۇرولمە لىدىر.

د- توركىيە نين ائرمە نى يول خريطە سى مانوراسى، اوپاما نى بو ايل "سوی قىريم" پىلاتىندا واز گىچەمە يە زورلامىشىدىر. بئيووك اولا سىلىقلا بوندان سونرا دا سوی قىريم تاسارىسىن كونقرىس طرە فينەن دەن قبول اندىلىمە سى، قونو ائرمە نیستان- توركىيە نين اورتاق كومىسيونوندا اوزون بىر سورە اينجە لە نە جە يېنەن دولاى، مومكۇن اولمايا جاقىدىر.

۲- توركىيە نين باشلاتىدىغى ائتىك- قونشو آچىلىملارى، بو اولكە نىن آوروبا بىرلىسى يولوندا بولونان باشقا بىر انگلە لى اورتادان قالدىرا جاقىدىر. ايچە رىدە ائتىك سورونو اولمايان و قوشۇلارى ايلە صىفيير سورونلو اولان توركىيە، داها دئموکراتىكە شە جە كدىر. آوروبا دئولە تە رینىن ايسە داها دئموکراتىكە شە جە كدىر. نىچە كى توركىيە نين قىرىرس چىخايلىمە سى داها چىتىلە شە جە كدىر. نىچە كى توركىيە نين آچىلىمى، يۇنانىستان دئولە تىنى، توركىيە نين آوروبا بىرلىسى پېرۋەز سىنى ان ايسىسەجە قوللايانلار آراسىنا سوخۇمۇشدور. سورە ج ايلە رەلە دىكەجە توركىيە آوروبا بىرلىسىن داها ياخىلاشا جاقىدىر.

۳- توركىيە نين آچىلىملار قونوسوندا پېرماقىتىك حره كە ت ائتمە سى و اۆزە لىككە توركىيە- ائرمە نیستان ايليشكىلە رىنى سیاسى چىخارلاردان دولايى نورماللاشدیرماسى، بو اولكە نىن پان توركىسىم ايدئولوژىسىنەن قوپىدۇغۇنون كىسىن بلىرىتىسىدىر. ايدئولوژىلە رەدەن آرىنىمىش دئولە تە رین وارلىغى، بۇتون بۇلگە خالقلارىنىن خىشىرەن دىر.

۴- اؤتە ياندان توركىيە اىسلامىستە رينىن بۇلگە سیاسە تىنە، فارس ایران اسلام جومھورييە تى و فارس شىعى كۈكىدەن دينچىلە رەلە ايتىفاق

تورک عله ویله رینی اوز قوروماسی آلتینا آلمالیدیر. عنینی اویقولاما جعفه ری مذده بی اوچون ده یاپیلمالی و ایران، گونئی آزه ریایجان، تورکیه-عراق-سوریه ده کی بوتون تورک جعفه ریله ر، ایران دنله تی و دینی مر که زله ری کوترولوندان چخاریلمالی و آزه ریایجان آ بالغاتمالیدیر. اولکه ده کی بوتون اثنتیک و میلی قوروپلارین دوروموندا تمه لی یاخشیلاشدیرمالار یاپیلمالیدیر.

6- گونئی آزه ریایجان و ایران تورکله رینین تورکیه ده (و ده آورپا- آمریکادا) جدیدیه آلینماسی، سمتاپی توپلاماسی و سیاسی اولاراق دسته ک گوره بیلمه سی، هر شنیده ن اونجه ایراندا ایران دنله تی و فارس خالقینا میدان اوخويایله جه ک، باغمیسیز، گوجلو خالق دسته کلی و سوردوره بیلیر بیر تورک میلی و دئموکراتیک حره که تی یارادابیلمه سینه باغلهیدیر.

آزه ریایجانین ین یئنی ایتیفاقلار آراماسی :

1- تورکیه دئوله تی، اثرمه نیستان-تورکیه آنلاشماسیلا سونوجلانان يول خريطه سینی - آزه ریایجانین ین خبه ری اولمادان، اونونلا ایستیشاره یامادان و گیزليجه یامېشدير. بو توتمو موته فیقلیک آنلايشتنا سیغماز. آزه ریایجانین راحاتیزلىغىنى بىلدیرمه سینده ن سونرا، تورکیه اولايی بو اولکه ايله وار اولان ايله تیشیمسیزلىه باغلاسا دا، بو آچيقلاما ایناندیرېچىلى اولماقدان اوزاقدير. گرچه ک بودور کی آكپ، آزه ریایجان ئی ایستيراتېرىك موته فيق، حتتا اونه ملي بیر اورتاق اولاراق گورمه مېشدير.

2- بو گرچه ک، ار گئچ، آزه ریایجان جومهورييە تينى تورکیه ايله ايليشىگىلە رده رئال پوليتىكىيا باشلامايا مجبور ائده جه كدىر. بوندان سونرا آزه ریایجان جومهورييە تى، مودۇن بير دنله ت كىمى، سمبولىك، رومانتىك، اركە ن، عېرچىلىق چالارلارى اولايلە ن و يا تمه لىزى شوغارلار (ايکى دنله ت، بير ميلله ت؛ تورک دونياسى؛ بئيووك قارداش؛ ...) ايله اوغراشماق يئرinen، يالىز اوز ميللى منافعى تمه ليندە گرچە كله رله اوغراشمايا و گرچە كچى داورانمايا اوز گىرمه ليدير.

3- تورکیه اثرمه نیستان آراسىندا یاپیلان و یاپیلماقدا اولان گىزلى گوروشمه له ر، تورکیه ئين آزه ریایجان يانىنداكى ایستيراتېرىك موته فيق قونومونون اورتادان قالخmasى ايله سونوجلانايىلە ر. بو دوروم گرچە كله شىدىي تقىديردە، اوزۇنون تكلە نميش اولدوغونو فرق ائده ن آزه ریایجان ئى يئنی ایتیفاقلار آرایىشى ايچىنە گىرمە يه مجبور ائده جه كدىر.

4- آكپ، ائرمە نى آچىلىمەنى- آزه ریایجان باغلامىندا - اوز گۈزونه بولاشىرىمىشدير. بو بىچە رىكىسىزلىين سونوجوندا آزه ریایجاندا بوسدا بىكلە يه ن روسيما سۈمورگە چى سیاسە تله رینین ياندالىلارى و ماشالارى آكتىولە شىمىشدير. بونلارين آزه ریایجان ئى يشىدە ن روسيما كىزىلباش) مذھە بى دئولە تىچە تائىنمالى و ایران، تورکىيە، عراق-سورىيە

ساحه سىندە بىلە- يو خسوندور. گونئى آزه ریایجان داعواسى ايسە، ايلك باشدان تورکىيە ده هەچ كىمسە طره فىنە دستە ك گورمه ز. تورکىيە (سیالاحلى گوجله ر، سیاسى ائلىت، مەندىيە، سیاسى پارتىلە ر، آيدىنلار، ایران ئين فارس-تورك چكىشىمە سىنده، فارس طره فى يانىدا يېز آلماقدادىر. تورکىيە بير بوتون اولاراق، بو اوللەكه نين پان تورکىست و آشىرى مىلىيە تچى قوروپلارى بىلە، ایران ئين فەندىلالاشماسى، بۇلۇنە سى و فارسلارين كونترولوندان چىخماسىنا و دولايىسى ايله دئموکراتىكە شەمە سىنە قارشىدیر.

4- تورکىيە ده ائلىت كىسىم و مەندىيانىن بئيووك بير بۇلۇمونون خېرىسىتىيانلارا قارشى بير چېشىت آشاغىلىق كومپلەكسى ايچىنە اولدۇغو و گەنە لدە توركول (توركىك) خالقلارا سوپۇق باخدىغى بىلەن ن بىر گرچە كدىر. بونون آزه ریایجان و آزه ریایجان تورکله رینين تورکىيە ده اولوموسوز ايمازىينى يارانماسىندا رولو اولسا دا، بورادا اصىل بلېرلە يېجي انتىگە ن آزه ریایجان و آزه ریایجان تورکله رینين اوزو اولمۇشدور. دولايىسى ايله بو دورومو دوزە لىمە ك دە، آزه ریایجان و آزه ریایجان تورکله رینين گۇرە وى و سورولۇغۇدور.

5- آزه ریایجان جومهورييە تى دېش دونيادا ايمازىنى ياخشىلاشدیرماق اوچون، اۆزۈزىنە چكى دوزە ن وئرمە لىدىر. اوللەكه نين ائكونومىسى چېشىتلە ندىرىلەمە لى، پېتىرول-قازا باغىملىقىدەن قورتۇلمايدىر. كوراپسىا و يولسوزلوقلار، روشه ت كولتۇرۇ و عايىلە حاكىمە تىنە سون وئرىلەمە لى؛ آوتورىتار اویقولامار، آنتى دئموکراتىك باسقىلار، يورتاداشلارين اىنسان حاقلارىنىن بۇزۇلماسى، سیاسى پارتىلە ر، اىنسان حاقلارى درنه كله رى و ائن.جى.اولارين اۆز گورچە چالىشمالارى و اىقتىدارى الله شىدىرمە له رى اۇنوندە كى انگە للە. ر بوسبوتون قالدىرىلمايدىر. اوللەكە دە قادىن حاقلارى و سورونلارىنىن يېنە تىمى، آورۇپا اىستانداردالارينا ياخشىلاشدیرمايدىر. بان توركىست شوغارلار (تورك دونياسىنىن بىرلە شەمە سى، تورکىيە ايله سوی بىرلىسى، دئولەت دوزئىنەدە ترک ائدىلەمە لىدىر. بىلە شوغارلار، اوزو بىرەمنىجى يوز ايل آورۇپاسىندا دئونوك اولان تورکىيە آيدىنلارىندا سمتاپى دئىل، آنتى پاتى آذربایجان دەنە پوتانسىئىلە واردىر. اونون يېرىنە آزه ریایجان دئولە تى، قافقاز، گونئى آزه ریایجان، ایران ئين گونئى و قوزئى دوغوسو، تورکىيە ئين دوغوسو و عراق-سورىيە دە ياشايان آزه ریایجان تورك دىاپىوراسى ايله بو بېلگە له رىن عله وى تورك توبلۇلوقلارينا اودقانلىمىلى، اونلارلا ايلىشىگى قورمالى و بىلە له رىنە آزه ریایجانا باغلىلىق دويقولارىنى گلىشىرىمە لىدىر. آزه ریایجان دئولە تى، اۆزە لىلکە عراق و سورىيە دە ياشايان تورك كله رىن مسالە له رىنى، آزه ریایجان ئين سوروملو اولدۇغو و يېنە تىدىيى مسالە له رە چىتۈرە لىدىر. آزه ریایجان جومهورييە تىنە، عله وى قىزىلباش) مذھە بى دئولە تىچە تائىنمالى و ایران، تورکىيە، عراق-سورىيە

دئیل، بیر باهانا ایدی. بو تاکتیک باشاری ایله سونوجلانمیش و ائرمە نیستان بوگون تورکیه ایله ماسایا او تورموشدور. بوندان سونرا سینیرلارین قاپالى قالماسینین تورکیه آچیسیندان بیر آنلامى يوخدور. اوئه ياندانا تورکیه ئین سینیرلاریني ائرمە نیستاندا قاپاتمسى، او دئۇنە مىن قوشوللارنىڭ گۈرە آزە ریایجان آ سونولوش اك بير فورصەت ایدى. آنجاق آزە ریایجان بونون سونسوزدا دك داۋام ائتمە يە جە يىنى بىلەمە لى ایدى. آزە ریایجان دئولەتى بىو آلتىن فورصەتى ياخشىجا و يېئىنلىكە دە يە رەلە ندىرە نەمە مىشىدیر. بورادا قىتاماسى گەرە كە ن بىرىسى وار اىسە، او دا آزە ریایجان طەرە فىدىر.

۳- تورکیه ئین دانماسینا رغەمەن، قاراباغ سورونون چۈزۈمۈ، تورکیه- ائرمە نیستان ايليشگىلە رينىن نورماللاشىرىلىماسینين قولشۇلۇ دئىىلدىر. آنجاق، تورکیه- ائرمە نیستان ايليشگىلە رينىن نورماللاشىمىسى، قاراباغ سورونونون چۈزۈم چابالارىنى قىپيرىداداپىلىر. بو قىپيردامالار لۇزومەن اولوملو يۇندە اولماپىلىر، حتا بئۇيوك بير اولاسېلىقلا اولومسوز يۇندە اولاجاقدىر. تورکیه ئین ايندىكى سینیرلارىنى قبول ائتمە يە زورلاتان و بو اوللەكە دەن تورپاق آلماد دوشلە رى سونا ارەن ائرمە نیستان، وار گۈجو اىلە يىنده بولۇن دوردوغو قاراباغ تورپاقلارىنى قورومايا چالىشا جاققىر. بوندان سونرا آزە ریایجان دئولەتىنин قاراباغ ئى يىنيدەن ن اۇز كونترولو آلتىن گچىرىيە بىلە سى، داھا چىتىلە شە جە كدىر.

آچىلىمادرىن ایران اوزە رينىدە اشىگىلە رى:

۱- تورکیه ئین انتىك آچىلىمادرى، ایران دا ياشايان انتىك و مىلىي قورۇپلارين اىستە كەلە رينىن دوزئىنى يوكسە لەمە لە رينە نەن دئەن اولاجاقدىر. بوندان سونرا تورکىيە، دئموکراتىيە و لايسىسمە اك اولارارق، مىلىي ماسالە آلانىندا دا ایران اوچون بىر مودەن حالىنا دۇنوشە يىلە جە كدىر. بو ايسە، انتىك و مىلىي ماسالە ئىن يۇنە تىمەنەتى ذاتەن عاجىز قالان ایران ايسلايم جومهورييە تىنى داھا دا سىخىشىدیرا جاققىر.

۲- تورکىيە ئین انتىك قوشۇو آچىلىمادرى بىر اوللەكە نى داھا دئموکراتىكە شەرىرە جە كدىر. دئموکراتىك قونشۇلار ايسە ایران ئىن قورخولو رؤياسىدىر. داھا دئموکراتىكە شەن و آوروپا بىرىسىنە داھا ياخىلاشىمىش اولان تورکىيە، بورونون دىيىنە كى ایران اسلام جومهورييە تىنى يىخىلمايا بىر آز داھا ياخىلاشتىرىجا جاققىر. ایران ايسلايم جومهورييە تىنى يىخىلماسى، فارس خالقىنین اوللەكە دە كى حاكىمە تىنин سارسیلماسینا - بو فورصەتى تورك آزە ریایجان مىلىي دئموکراتىك حەرە كە تى دوغرو دە يە رەلە ندىرە بىلىرسە - اولانق يارادا جاققىر.

۳- آزە ریایجان جومهورييە تى تورکىيە- آزە ریایجان ايليشگىلە رينىن سوپۇرماسى و آرالارىندا اولان اىتىفاقىن چاتلاماسى اىلە، سىياسى اولارارق تىكە نمىش و جوغرافىي اولارارق سىخىشىش دوروما دوشۇشدور

چىزگىسى و يۈروننگە سىنه سونخابىلمە لە رى، جىددى بىر اولاسېلىقىدىر. بو تەھلوکە لى اتحىتمال گۈچە كەلە شىرسە، بونون باشلىجا سوروملۇسو توركىيە دئولەتى- آكپ ھۆكمەتى سايمىلمايدىر.

۴- آزە ریایجان ئىن ياخىلاشىبىلە جە بىي باشقۇ بىر اىتىفاق، تىرانس آنلاتىك اىتىفاقىدىر. بوندان آماج سوموت اولاراق اىكى قورومدور: "ناتو" و "آورپا بىرلىسى". آزە ریایجان ئىن مومكۇن اولان ان قىسسا سورە دە بىي اىكى بىرلىيە اویه اولماسى، اونون مىلىي چىخارلارينىن گەرە يىدىر. ناتو و آورپا بىرلىسەنە اویه بىر آزە ریایجان ئىن دئموکراتىك و لايك سىياسى سىستەمى اىلە سىنیرلارى و تورپاق بوتولۇيو داھا اىستاپىل اولاجاقدىر و بئۈلگە دە كى سىياسى چالخانى و اوپۇنلاردان ضرەر گۈرمە اتحىتمالى داھا آزا لا جاققىر. (آزە ریایجان، ناتو ئۇن گورجوسان دا ياپدىغى سون مانۇرالارا قاتىلىميشىدىر. روسيا ئىن باسقىسى اىلە قازاخىستان، مولدوا و ائرمە نیستان بو مانۇرالارا قاتىلىما يۇندا ياپدىغى سون مانۇرالارا قاتىلىميشىدىر. اولدو قىقا ئۇندا ياپدىغى سون مانۇرالارا قاتىلىما سورە جەلە رىنە داھا جىددى يانشمالى، اونلارا آوروپا بىرلىسەنە قاتىلىما اۋەرەن دە كەنەن دەن دوغۇر قرار، قاتىلىما اىستە يىنى آچىقجا بىلدىرەمە لى و بو اىستىراتشىك ھەدە فى گۈچە كەلە شەرىمە كە اوچون يىشىنەجە اۇزۇنۇ، قوروملارى و قامو اوپۇنۇ يىنيدەن ياپىلانتىرمالى و حاضىرلا مالىيدىر.

۵- آزە ریایجان بئۈلگە مىزىدە پېرىيودىك اولارارق باش وئەرەن كونفلىكت و چاچىشمەلارى، اۋرنە يىن روسيا ئىن گورجوسان آ سالدىرىسى و يَا توركىيە- ائرمە نیستان گىزلى گۈرۈشمە و آنلاشمەلارىنى، يىنى اىتىفاقلار اولوشۇدورما - اۋرنە يىن ناتو و آوروپا بىرلىسەنە اویه لىك، ايساراپلە دىپلوماتىك ايليشگىلە رى ماكسيموما چىخارماق- يولوندا قىللانمىلەيدىر.

قاراباغ سورونو آچىسىندا:

۱- گۈچە كە بودور كى قاراباغ سورونو، حتا آزە ریایجان جومهورييە تىنин تورپاق بوتولۇيو، توركىيە ئىن چىخارلارى دوغۇرلۇتسوندا اولسا بىلە، اونون مىلىي سورونو دئىىلدىر. توركىيە باغىمىسىز و مودۇن بىر دئولەت اولارارق، هەناسى بىر قوندا اۇز مىلىي چىخارلارى دېشىندا حەرە كەت ائتمە كە مەجۇرەتىنە دە دئىىلدىر. آزە ریایجان ئىن بىر گۈچە يىشىنلىكە قاوراما سىندا يارار واردىر. بو باغلامدا، آزە ریایجان ئىن توركىيە دەن بىكلە دىيى گۈزەلە تىلە رىن چوخۇ دا آنلاشىلمازدىر.

۲- سوی قىرىم اىددىياعسى و تورپاق طلە بى ائرمە نیستان ئىن توركىيە اىلە اولان چوخ داللى سورونلارىندا تىكەجە اىكىسىدەر. توركىيە ئىن دە ۱۹۹۳ دە سىنیرلارىنى ائرمە نیستاندا قاپاتمسى، ائرمە نىلە رى بىر قۇنلاردا توركىيە اىلە گۈرۈشمە كە اوچون مىزىن آرخاسىندا او تورتماق، اونو ائوجىلە شەرىمە كە آماجي اىلە منىمسە دىيى باستى آراجىي اىدى، قاراباغ بورادا نەن

ربایجاندا فندرال بیر دئوله تین وارلیغینی ایسه اؤزله رینه قارشی میلی بیر تهدید او لاراق گئرموشدور. او نون بو سیاسه تی منیمه مه سینده تورک قورخوسو و اثرمه نیله رین گووه نلیی قاییسی رول اوینامیشدیر. اثرمه نیله رین فارس کونتروللو یونیتا بیر ایران دئوله تی گره کدیی تئرینین، بیرمنجی بوز ایله آورپا-روسیا طره فینده ن منیمه نه و یثیله نه سینده ده بئیوک رول و انتگیله ری او لموشدور. تورکیه-اثرمه نیستان ایلیشگیله ری نورمالاشینجا (و داهما سونرا قاراباغ سورونو چژولونجه) تورک قورخوسو آزالمیش و یا یوخ اولموش، تورکیه ده ن تهدید حیسیس ائتمه يه ن اثرمه نیستان آچیسیندان، تورکیه يه قارشی ایران دنوله تینه یاخینلاشما گره بی او رتادان قالخاقدیر. بو دورومدا اثرمه نیستان اوچون یونیتا ایران و ایرانین فارس کونتروللو آلتیندا بولونماسی دا، بئیوک اژلچوده اوز اونه مینی ایتیره جه کدیر. اثرمه نیله رین گووه نلیک قایغیلاری او رتادان قالخینجا، اونلارین گووه نلیی آچیسیندان یونیتا و فارس کونتروللو ایران تئرینی منیمه میش روس و آورپالیلارین ساییسی دا آزالا جاقدیر. بوتون بونلار ایسه، گونئی آزه ربایجان و ایراندا یاشایان تورک خالقینین اوز میلی حاقدارینی الده ائتمه سی اووندنه دوران بئیوک بیر انگه لین (آورپا نین فندرال ایران آ قارشی او لماسینین) او رتادان قالدیریلما سینا یاردیم ائده جه کدیر.

تورک خالقی آچیسیندان:

۱- باشلانان آزه ربایجان-تورکیه چکیشمہ سی، درینلیی و داومی او لماسا بیله، بئلگه ده تورک خالقی و گونئی آزه ربایجانلا سورونلو اولان کی بوتون گوجله ری (فارس میلیه تچیله ری، ایران اسلام جومهوريه تی، روسیا، اثرمه نیستان و کورد میلیه تچیله رینی) ایچله رینه ستویندیره جه کدیر.

۲- قوزئی و گونئی آزه ربایجان، تورکول (تورکیک) دونیاسینین او رتاسی و اوزه بیدیر. بورایا حاکیم اولان گوجون، تورکول (تورکیک) دونیاسینا حاکیم اولا بیلمه شانسی اولدوقجا یوکسه کدیر. تورکیه نین ژنپولیتیک اونه مینین بیر بولومو، یاراتمیش اولدوغو تورکول دونیاسیندا قبول گئرنه، آغیرلیقلی و انتگیله بیر آکتور اولما ایمازینا با غلیدیر. تورکیه-آزه ربایجان چکیشمہ سی تورکیه نین بو ایمازنا، اوزه لیکله آورپا و آمریکالیلار یانیندا جیددی بیر گوپسے ک (ضریه) دیر.

۳- اثرمه نی آچیلمی سونوجوندا تورکیه نین ایشغالچی اثرمه نیستانلا ایلیشگیله رینی نورمالاشدیرما سی و سینیرلارینی آچمامی، بو دئوله تین ایران تورکله ری یانیندا صاحب اولدوغو دوست و موتته فیق دئوله ت ایمازینی او لموز یوندنه انتگیله يه جه کدیر. ذاته ن تورکیه نین ایران و گونئی آزه ربایجاندا یاشایان تورک خالقینین سورونلو اولدوغو رقیب فارس میلله تی ایله قورموش اولدوغو و بیرمنجی بوز ایل بو یونجا سوروردو بیو ایتفاق، تورک خالقینین میلی آدینی فارس سؤمورگه

(قوزئیده سؤمورگه چی روسیا، گونئیده دوشمہ ن تاخینان ایران، باتیدا ایشغالچی اثرمه نیستان و اوز سورونلارینا اونجه لیک و ترنه ن تورکیه). دوغال او لاراق آزه ربایجان دئوله تینین بو تکله نمه و سیخیشمیشلیق دوروموندان قورتولما بوللارینی آختارما یا باشلاماسی بکله نیر. عاغلا گله ن ایلک چیخیش یولو ایسه، گونئی آزه ربایجان دیر. اولوشوش یئنی قوشولار، آزه ربایجان جومهوريه تینی جیددی شکیله ایران تورکله ری و گونئی آزه ربایجان سورونونا او داقلانمایا، بوتون او لاناقلاری و گوجونو گونئی آزه ربایجان نین اوز گولو بیه قاووشما سی و قورتاریلما سی او زه رینه توپلامایا زورلامقادادیر. چونکو گونئی آزره بايجان نین قورتولوشو، آزه ربایجان ن جومهوريه تینین تکله نمه و سیخیشمیش دورومونا سون و ترمه نین تک گرچه کچی بوللودر.

۴- اولوشوش یئنی قوشولاردا، آزه ربایجان جومهوريه تینین ناتو و آوروپا بیرلیسینه داهما دا یاخینلاشاجاعی او لاسیدیر. ناتو و آوروپا بیرلیسینه یاخینلاشما و اویه لیک آزه ربایجان جومهوريه تینه اولدوغو قده ر، حتتا اوندان دا داهما چوخ گونئی آزه ربایجان و ایران تورکله ری اوچون یاشامسال اونه مه صاحبیدیر. بو اویه لیکله ر، آزه ربایجان جومهوريه تینی داهما ایستايل و دئموکراتیک یا پا جاقدیر. بو دا تو تالیش ایران رئیسمینین بی خیلما سوره جینی یشینله ده جه ک و آزه ربایجان نین ایران تورکله ری او زه رینه داهما انتگیله او لماسینی ساغلایا جاقدیر. اوته ياندان بو اویه لیکله ر، ایران تورکله ری و گونئی آزه ربایجان سورونون ناتو و آوروپا بیرلیسینه داشنیمسینا او لاناق یاراداراق آكتوالاشدیریلما سینا کؤمه ک ائده جه کدیر.

۵- تورکیه ایله اثرمه نیستان نین یاخینلاشما سی و ایلیشگیله رینین نورمالاشما سی، زامان ایچینده روسیا- اثرمه نیستان- ایران مئحوده رینی ضعیفله ده، حتتا - قاراباغ سورونو چژولونجه- آنلامسیز لاشدیرابیله ر. ایران- روسیا- اثرمه نیستان مئحوده رینی ضعیفله ده ن و یا یوخ ائده ن هر شئی، کسینیکله گونئی آزه ربایجان و تورک خالقینین خیرینه دیر. بو مئحوده ر یوخ الونونجا، ایران دئوله تی اونه ملي بیر دیش دسته ک، و بئلگه د کی ان یاخین موتته فیقینی الده ن و ترنه جه کدیر.

۶- روسیا- ایران مئحوده رینده ن قویموش و تورکیه يه یاخینلاشمش بیر اثرمه نیستان نین، بو سوره جله ره قوشوت او لاراق ناتو و اوزه لیکله آوروپا بیرلیسینه یاخینلاشما سی او لاسیدیر. قوشو اثرمه نیستان نین- قوشو آزه ربایجان کیمی- آوروپا بیرلیسین- ناتو یا یاخینلاشما سی، ایران نین ایسته مه دیسی بیر او لا یدیر و گرچه کله شدیسی دورومدا، شوبه سیز تورک خالقی و گونئی آزه ربایجان نین خیرینه او لاجاقدیر.

۷- اثرمه نیستان، بیرمنجی بوز ایل بو یونجا گوجلو بیر شکیله ایران نین یونیتا و فارسلارین حاکیمیه تی آلتیندا بیر دئوله ت او لماسینی ایسته مش، ایران دئوله تینه تورکله رین حاکیم او لماسی و یا گونئی آزه

قانون و توتوم منیمسه یه جه ک و اوزه لیکله تورکیه سینبربیو غربی آزه ربايجان اوستانی تورپاقلارینا اولان ایديعالارینا شيدده ت وثره جه کدیر.

۳- کورد قوروپلارینین باشدا اورمو اولماق اوزه ره گونئی آزه ربايجان تورپاقلاری و تورک شهه رله رینی کوردوستان سینبرلاری ايچينده گونسته رمه سی، باشقا بير دئيشله گونئی آزه ربايجاندا کورد ياييلماجليغينين گيشله مه سی، تورکيه نين پ.ک.ک. و کوردله رله يابديغی ايج ساواشا لا ياخيندان بالغلاتيلي، حتا اونون سونوجودور. بو ساواش پاتلاق و ترينجه پ.ک.ک، تورکيه يه قارشي سيلاحي حره که تله رده بولونايمله ک اوچون، قونشو سوريه، عراق و ايران سينبربیوندا يئرله شمه و اوزونه اوس قورما سیاسه تيني مينمسه ميشدير. ايرانلى کورد قوروپلارين غربی آزه ربايجان نين تورک شهه رله رینی، آچيقجا کوردوستان و کورد شهه ری اولاراق تانيملامالاري بو دئونه مده ن سونراي، يعني پ.ک.ک. نين بورالاردا يئرله شمه سينه راستلا. اوندان اونجه هچ يير ايرانلى کورد قوروپيو، اورمو كيمى آزه ربايجان نين ايكنجي شهه رينی کوردوستان و کورد شهه ری ديه تانيملاما و تانيتمايا جساره ت بيله ائتمه ميشدي. بو چيزگيني آشماق پ.ک.ک. سايه سينده مومنکون اولموشدور.

۴- تورکيه ده کورد سورونونون چژولمه سی، پ.ک.ک. نين سيلاح بيراخماسي و آكپ نين ايران اسلام جومهوريه تي ايله گونده ن گونه آرتان ياخنيلاشماسي، بو هنرگوتون ايران نين قوزني بايسيندا آزه ربايجان تورپاقلاريندا اوزونه اوس قورما گره يی و اولاناغيني آزالديب و يا اورتادان قالدیراچاقدير. بو دا کورد ياييلماجليغينين گونئی آزه اولماسي دئمه کدیر.

۵- تورکيه نين ائمه نيسانلا ايليشگيله رينی نورمالاشديرماسي دا، کورد ياييلماجليغی آچيسيندان ايران تورکله رينين خيرينه دير. گونئی آزه ربايجاندا کورد ياييلماجليغی تهديدينين گيشله مه سی، تورکيه يه قارشي اولان سوريه، قيريس روم، حتا ايران اسلام جومهوريه تي و اوزه لیکله ائمه نيسان نين پ.ک.ک. نين ايران نين قوزئي بايسيندا ياييلماسي و اوس قورماسيني ايسته مه له ری ايله ده بالغلاتيلي ايدي. تورکيه نين قيريس، سوريه، ايران و ائمه نيسانلا نورمال و دوستجا ايليشگيله ر قورماسيلا بو اولکه له رين کورد حره که تينه و تردبي آكتيو دسته ک آزالميش، پ.ک.ک. ايشه بولگه ده کي اونه ملى حاميله ريني بيره بيره رايتيمره يه باشلاميشدير. تورکيه نين آدى گنجه ن قونشولاري ايله ايليشگيله ريني ياخشيلاشديرماسي، پ.ک.ک. نين ضعيفله مه سی، و بو دا کورد ياييلماجليغينين گونئی آزه ربايجاندا ديش دسته کده ن يوخسون قالماسي دئمه کدیر.

چي سیاسه تله رينه اویوملو اولاراق "آذری" يه ده بيشديرمه يه قالخيشماسي و "تورک" ميللى آديني افز تکه لينه گچيرمه سی، بو ايمازيونه ملى اولچوده زده له نمه سينه نده ن اولموشدور.

۴- تورکيه نين گونئی و دوغو قونشولاري اولان ايران، ائمه نيسان، عراق، سوريه و عراق کوردوستان دئوله تي ايله دوستجا ايليشگيله ر قورماسي بو اولکه نين ميللى چيخارلاري و بولگه نين باريشلا گليشمه سی آچيسيندان اولدوچجا دوغال و آنلاشيليلير گيريشميدير. آنچاق باشقا بير آچidan باخيلديغيندا، تورکيه نين قوزئي آزه ربايجان نين تورپاقلاريني ايشغال انتيش اولان "ائمه نيسان" گونئی آزه ربايجان ئي سؤمورگه له شديره ن فارس "ايران اسلام جومهوريه تي؟" آزه ربايجان نين عراقدا ياشاييان توركمان ديسپوراسينين تورپاچ و پشتول قايناقلاريني الله گچيرمه کي ايسته يه ن "عراق کوردوستان ايقليمي دئوله تي" و سوريه ده ياشاييان آزه ربايجان تورکله رينين ديسپوراسيني يوتون ميللى و اينسان حاقلاريندان يوخسون بيراخمش "سوريه دئوله تي" ايله عئيني جرگه ده يئر آلماسي، بو اولکه يه اولدوچجا راحاتسيز انديجي بير آتنى آزه ربايجان ايماز" وئرمە کدە دير. تورکيه بير آن اونجه بو ايمازى دوزه لئمه ليدير

5- تورکيه نين دوغويا دۇنوک ايزله دېيى و يېنى عوثمانچىلىق ايزله نىمىي يارادان پوليتىكاسى، اوزون وعده ده، آزه ربايجان تورکله رينده راحاتسيزلىق حىسىسى يارادايله ر. بو يېنى عوثمانچىلىق پوليتىكاسى گچيچميشده اوزون سوره ن و هر ايکى طره فىن اوتوزماسي ايله سونوجلاتان قىزيلباش-عوثمانلى چىكشمە سينين پوست مودئن و ئورسييونون ياشانماسينا نده ن اولايله ر.

کورد ياييلماجليغى آچيسيندان:

۱- گونئی آزه ربايجان نين فارس خالقى ايله بيرلىكىدە کورد خالقى ايله ده "ميللى سورونو" واردىر. فارس خالقى ايله اولان ميللى سورون، ايکى قونودادير. فارسلىرين ايران دئوله تي تيماتىلinda گونئی آزه ربايجان و تورک خالقينا حاكيم اولماسي؛ و گونئی آزه ربايجان تورپاقلاريندا تئهران، مرکه زى، قوم، قزوين و همه دان اوستانلاريندا فارسيستانلاشديريلماسي. بو ايكنجي سورونون باشقا آدى "آزه ربايجان-فارسيستان سينيرلاري" ويا "فارس ياييلماجليغى" سوروندور. کورد خالقى ايله اولان سورون ايشه تكدير و گونئی آزه ربايجان تورپاقلارينين غربى آزه ربايجان، کوردوستان، كيرمانشاهن و همه دان اوستانلاريندا کوردوستانلاشديريلماسيندان عيباره تدير. بو سورونون اۋەتە كى آدى "آزه ربايجان- کوردوستان سينيرلاري" ويا "کورد ياييلماجليغى" سوروندور.

۲- قىسسا وعده ده تورکيه ده يايپلان کورد آچيلими ايله مورال و روحچىه تزه له يه ن ايران نين کورد ميللى حره که تى، داها سالدىرقان بير

اونجه، صدoram رئىمى چۈركەم ك اوزه ره ايکەن، توركمانلارا فەندىۋە يىدا ان آزىزىدان اوتونوم بىر دئولەت و ئېلىمە سى قارشىليغىندا كوردوستان يېرە ل دئولەتىنى تانىيماجاغلىرىنى سانان نە كوردلە ر و نە دە توركىيە سىز بىر شئى يابانماياجاقلارىنى سانان نە كوردلە ر و نە دە آمېرىكالىلار بو اۇنە رىيە فارشى چىخمازدى. آنجاق توركىيە عراقدا كورد يېرە ل دئولەتىنى يازانماسى و عراق يىن فەندىراللاشماسىنا فارشى چىخىدى و توركمانلارى دا بو يانلىش سىياسەتى ايزلە مە يە مجبور ائتمىلى. تەمە لىدە ن ياللىش اولان بو سىياسەت سونوجوندا، كوردوستان يېرە ل دئولەتى قورولدو، توركىيە عراق يىن گلە جە يىنده ن دىشلاتىدى و توركمانلارين اۋۇز مىلىي دئولەتله رىنى قورما ايدىتالى يېر يولوق سۇنۇمۇش اولىدو. ايندى ايسە توركىيە ترس يۇندە يېنى بىر يانلىشلىق يابىقاقدا و عراق كوردوستان يېرە ل دئولەتى ايلە ايليشكىلە رىنى، توركمانلارلا ايلىكىلى ھەناسى بىر قوشول ايلە رى سورمە دە ن ياخشىلاشدیرماقدادىر. بو، عراق توركمانلارينا توركىيە طەرفىنە دە گلە ن اىكىنچى بؤيووك گوپسە كە (صرىبە) دىرى.

۴- عراقدا ياشاماقدا اولان توركمان توبيلولوغو، آزه ريايچان تورکله رى دیاسپوراسیدير. بو اوزده ن ده بونلارين دورمو ايله ايگىلە نەمك، آزه ريايچان جومهورييە تېبىن گۇرە و و سورومملوغلۇغۇدور. آزه ريايچان جومهورييە تى ايسە ايندىيە دە كى بو گۇرە و و سورومملوغلۇغۇ يېرىنە يېتىرمە مىش، حتا بونلارين فرقىنەدە اولمامىشىدەر. آزه ريايچان يې ياراتىدىيى بوشلۇغو توركىيە دولدورموش و اىزىلە دىيى يانلىش سىياسە تله رلە، توركمانلارين صددام سونراسى عراقدا مىلىي دئولە تله رىنى قورما حاقلارىندان يوخسون بىراخىلمازلىرىنا نادەن اولمۇشدور. آزه ريايچان جومهورييە تى گىچىمىشى يېليلىكە تلافى ائتمە لىدير. بو دوغۇلتۇدا آتىمساىى گەرە كەن ايلك آددىم، عراقدا ياشايان توركمان دیاسپوراسى ايلە ايگىلىي بىر مىلىي پىلاينى خاضىرلەنماسى و آزه ريايچان جومهورييە تېبىن كىركوك و ارييل دە بىرەر كونسوللۇق آچماسى اولايلەر.

عە ب آحلىم و تە، ك خالقە:

۱- تور کیه نین عره ب آچیلیمینین ایچ و دیش آیاقلاری واردیر. عره ب آچیلیمینین دیش آیاغی، سوریه ایله ایلیشگیله رین نورمالالشدیریلماسی، سینیر ماینلارینین تمیز له نمه سی، ویزانین قالدیریلماسی، اورتاق عسگه ری دوکتورین حاضر لانتماسی و ده ن اولوشماقادادیر. بو گیریشیمله رین ایلک یمیشی، سوریه نین خاتای ا اولان تور یاق اندبعالار بندا واز گنجهمه سی، او لم شدوار.

۲- عره ب آچیلیمینین ایچ آیاغينا گلینجه بو آلاندا یئرە ل عره بجه تىڭلۇزىيون پىروقىلاملارىنا ايدىن و ئۇرمە كىمى چوخ قىسىتلى آددىملار آتىلمىشىدیر. بو دورو مومن اساس ندە نى تۈركىيە دە ياشايان عره ب خالقىنىن درىنەن ن آسېمىلە اولدىغۇ و پىر اتتىك- مىلىلى قورۇپ اولاراق،

کورد آچیلیمی و آزه ریایجان آ یانسیمالاری:

۱- تورکیه د گرچه کله شدیریله ن کورد آچیلیمی، اوزوون و عده د ایران تورکله رینین خیزیرینه دیر. تورکیه نین گله نه کسه ل اولاراق ایران و عراقدا فندرال سیستمه قارشی چیخاماسی، و بو اولکه له رین سیراسیلا فارسلاور و عره بهله ر کونترولو آلتیندا قالماسینی ایسته مه سینین اصیل نده نی، افزاییچینه صاحبی اولدوغو کورد سورونو و کورد میلی حره که تیدیر. اگه ر بیر گون تورکیه ده کورد سورونو بو و یا او شکیله چوژولورسه، تورکیه ایرانین فندرالالاشماسی حتا بؤلونمه سی و فارسلارين کونترولودان چیخاماسینی اوزونه قارشی بیر تهدید اولاراق گئورمه يه جه ک و اونا قارشی چیخاما ياجاقدیر. بو دورومدا ایراندا میلی مساله نین چوژومو اژوندنه وار اولان اژونه ملى بیر انگه ل - یعنی تورکیه نین بؤلگه اولکه له رینین فندرالالاشماسینا قارشی چیخاماسی - اورتادان قالخمیش اولاچاقدیر. تئجه کي کورد آچیلیمینین بیر نده نی ده، عراقدا یارانان کوردوستان دئوله تینی تورکیه اوچون تهدید اولماقدان چیخارماقدیر. کورد آچیلیمیندان سونرا تورکیه نین ایرانین فندرالالاشماسینا موخالیفه تینین آزماسی بکله نه بیلی.

۲- کورد سورونونو چۆزموش بیر تور کیبیه، دیش اولالاردان اۇرنه بین ایران و عراق يەن فىندراللاشماسى و يا بئۇلۇنمه سىيندە ن انتگىلە نمە يە جە بىي كىمى، بو اۋلۇككە لە رىن ائتىك مىسالە لە رىنە، چىكىنە دەن قارىشىما اولاناغى قازانمىش اولاجاقدىр. بىلە بىر تور کیبیه يەن قورخىمدادان ايراندا ياشابان تور كە خالقىنین ايشلە رىنە قارىشما و بو كارتى بئۈلگە سەل گوج و انتگىسىنى آرتىرماق اوچۇن، اويناما يا باشلايا جاگاعى كىسىدىن.

تور کیمی، اوز کورد سورونونو دوزگون یئنه ته بیلمه دیینده ن دولای،
صدام رژیمی بیخیلنجا، عراقدا یاشایان آزه رایجان تور کله ری
دیاپوراسی اولان تور کمانلارین میللی حاقلارینی، باشدا فندرال و یا
اوتونوم دئوله ته صاحب اولما حاقلارینی اوئنه سورمه يه بیله جساره ت
ائده بیلمه میشدیر. تور کیمی بئله بیر ایسته بین، عراق کوردله رینده و
اونلارین آراجیلیغى ايله تور کیمی کوردله رینده فندرال دئوله ت قورما
ایسته کله ریننى كۈروكله يه جە یىنى دوشۇنۇشدور. ائتىك سورونو
اولمايان بير تور کیمی ئىن، عىئىي يانلىشىق و جساره تىزىلىسى چۈكمە يه
دوغرۇ سورعە تله ايله رله يه ن ایران ايسلاام جومھورييە تى و ایران
تور کله رى قۇنوسندا تکارلاماسىن، ائتحمالى، آزدىر.

۳- تورکیه نین عراق کوردوستان دئوله تى ايله ايلشگىلە رينى ياخشىلاشدیرماسى، دوغرو آنجاق گئچ قالىميمش و يانلىش يۇنە تىلمىش بىر حرە كە تدىر. بو ياخىنلاشما عراقدا ياشيان توركمان دىياسپوراسىنىن دورومونا توخونمادان، او نلارين مىللە حاقلارىنى كوردوستان دئوله تى طرە فىنده ن قاراتى ائدىلمە يە قوشوللاندىرىمادان گۈچ كەله شەمه كەدە دىرىپ. بو، توركمانلارين علېيھەن اولان بىر سىياسە تدىر. تورکىيە ايللە ر

او زاقلاشماسیندا رول اوینیان اونه ملي بیر ائتكه ن داها واردیر. او دا اردوغان و پارتبیسینین سیاسی اسلامیست و دینچی کوکه نلی او لماسیدیر. (اردوغانین دینچیلیسى ایران-فارس دینچیلیسى قىلىدەن او لوب سچىمە لىدیر. بو كۆكىدە ن دینچىلىك ائرمە نىلە رە قارشى او يقۇللانمادىغى حالدا، يەودىلە رە قارشى قوللانىلیر). سیاسال اسلام، "ایسرائىل-فیلیسطین سورونو"نو اورتادوغودا اۋز حاکىمیيە تىنى قورماق اوچۇن قوللانماقدادىر.

۳- اردوغان و کونترولو آلتیندا بولونان مئدیانین - بونا ت.ر.ت. ده
دادخیلیدیر - آنتی ایسراییل پیروپاقانداسینین، یهودی خالقی و حتا بوتون
موسه ویله ره قارشی چخوریلمیش آنتی سمتیتیک چالارلاری دا واردیر.
بو، "ایسلامی آنتی سمتیتیزم" آدلاندیریلان تیکیک بیر اولقدور.
اردوغان ین داووس توپلاتیسی سیراسیندا و دیپلوماتیک قوراللارینا
اویمیان بیر یؤنته مله ایسراییل دنوله تی یئرینه، بوتون یهودی خالقینی
توههمه ت آلتینا آلامسی، "ایسلامی آنتی سمتیتیسم" ین دیشا وورماسی
الدی:

۴- آکپ و تور کیهه ایسلامچیلارینین ایسرایل و یهودیله ره قارشی اولان توتمولاری، بؤلگه سیاساهه تینده فارس دینچیله ری حتا میلیسیه تجيشه ری ایله ایستراتژیک ایتفاق ایچینده اولمالازیلا دا ایلیتیلیدیر. بیلیه ن بیر گرچه کدیر کی جومهورييه تور کیهه سینین سیاسی و نیظامی اثليتی، گنه ل بیر قورال اولاراق ایرانداکی فارس ایقیدارین- اونون ایدنلولوژیک یاپیسینا باخماقیزین- موتته فيقی اولموشدور. آنجاق تور کیهه دینچیله رینین بو گله نه کسه ل ایتفاقا اک اولاراق، ایران ایسلام جومهورييه تینه حاکیم اولان دینچی فارسلارلا ایدنلولوژیک یاخینیقلاری دا واردیر. تور کیهه دینچیله ری، بؤلگه سورونلارینین هامیسینا یاخینیدا- بونا ایسرایل قونوسوندا داخیلیدیر- کولونیالیست فارس دینچیله رین تئزله رینه ساونبورلار.

۵- آکپ نین ایسراییل قاپانیمی، غزوه اولالارینا وئریله ن بیر تپگى و
گئچىجى بير توتوم دىللىدیر. اردوغان و آکپ، آشامالى اولاراق
ایسراییل ھ اولان باغلىقىلارىندان قورتولماق و زامان ايچىنده ایسراییل
ابله توركىه اىلىشكىلە رىنى، دوندورماق استە بىلە ر.

۶-شو آندا تورکیه نین ایسرايل ه اولان ان اوئنه ملي با غلیلیغى، آمېزىكادا اثرىمە نى سوی قىرىمىي تاسارىسىنин يەھودى لويسى طەرە فىندە ن انجەكە لە نەمە سى اولايىدىر. ايندېيە دە كە آفرىكا كۆنقرنسىيەدە بۇ تاسارىنىن قبول ائدىلمە مە سىننەن تك نەن ئى، يەھودى لويسى اولىمۇشدور. اثرىمە نىستانلا اىلىشكىلە رىن نورماللاشدېرىلىمساى، چوخ سايىدا باشقۇ سونوجلارلا بىرلىكده، تورکىيە-آكپ نین ایسرايل ه اولان بۇ ائتىياجىنى آزالداجاق و يا اورتادان قالدىراجاقدىر. تورکىيە نين اسرايرىل ه اولان ائتىياجىي آزىزىنچا دا، اردوغان-آكپ ايسلامىست و

کوردله رین ترسیه- میلی حاقلاری دالیسینجا اولماماسیدیر. بونا رغمه ن
عره ب قونوسوندا یاپیلماسی گرە کە ن چوخ شئی واردیر. او جومله ده ن
عره ب عله وى له رین (نوصه یېرلە رین)، تورک عله ویله ر
(قیزیلباشلار) ایله بېرلیکدە تورکييە دئولە تى طره فىنە ن باغىمسيز بىر
مۇدھە ب اولاراق رسمييە تە تائينماسىدیر.

۳- تورکیه نین سورییه ایله ایلشگیله ری، آزه ربایجان تورکله رینی ایکی قونودا و اولومسوز بئنده ائتكیله میشدیر. بیرینچیسی، پ. ک. نین سورییه ده ن آتیلاسیندان سونرا، بو هئر گوتون باریناق دالینجا غربی آزه ربایجان ^۱ بئله شمہ سی او لاپیدیر. ایکینچی او لای، تورکیه نین سورییه ده ياشایان تورک دیاسپوراسینین دورومونا توخوننمادان، بو دئوله تله ایلشگیله رینی نورماللاشدیر ماسیدیر. بو، سورییه دئوله تی طره فینده ن تورکله ره اویقولانان آسمیلاسیون و عره بله شدیرمه سیاساهه تینی گورمه زده ن گلمه ک دنه کدیر. گرچى سورییه نین تورک توپلولوغو، آزه ربایجان تورکله رینین دیاسپوراسی اولدوغوندان دولابی، بونلارلا ایلگیله نمه ک، آزه ربایجان جومهوریه تینین سورومولولوغو و گوره ویدیر و نه تورکیه نین. تورکیه بورادا دا- عراق تورکمانلاری قونوسوندا اولدوغو کیمي- آزه ربایجان ^۲ین يار تاتدیغی بوشلوغو دولدور موشدور.

ایسرایل قاپانیمی، نده ن و سونو جلاز:

تورکیه د گرچه کله شه ن آچیلیملا رلا یاناشی، ایسراییل و یهودی
اقاپانیمی دا یاشانمقدادی دیر. ایسراییل و یهودی قاپانیمین، تورکیه نین
اثرمه نیستان آچیلیمی ایله د ایلیشگیسی واردیز:

۱- "یهود مساله سی" یهود خالقینا فارشی ایشله نه ن و کوکله رو
اولوقدجا درین اولان اینسانلیغین تاریخی بیر سوچ و سورونودور.
ایسراییل-فیلیسطین مساله سی" ایسه، ایسراییلین فیلیسطین
تورپاقلارلرینی ایشغال ائتمه سینده ن دوغان، سون دره جه قارماشیق بیر
سییاسی-تورپاچ مساله سیدیر. "یهود مساله سی" عیرقچیلیق و کوکده ن
دینچیلیکله کولتوره ل ساواشیم، "ایسراییل-فیلیسطین مساله سی" ایسه،
ایسراییلین اولوسلار آراسی نورملارا اویماسی و ایکی دئوله تائی بیر
دلیلو ماتکچ چؤزمه اور تادان قالدیر بلالیر.

۲- اردوغان و آکپ نین ایسرایل ه قارشی اولان توتومونون یچیمله نمه سینده، کیمسه نین قارشی چیخانمایا جاغی چو خلو ائنگه نله رین پابی واردیدیر. اورنه بین تور کیهه ده یعنی ایقتدارین اورتادوغو، اسلام و عره ب دونیاسینا دؤنمە سى، آمېرىکادا اوباما نین بو دئولە تین ايندیيە ده ک ایسرایل ه وئردىيى شرطسىز دسته ک سیاسە تىنە سون وئرمە سى، ایسرایيل يىن ميليتاريزمى و اشغال انتدبيي تورپاقلاردا اولوسلار آراسى نورمالارى هئچ سایماسینىن ياراتدىيغى راحاتسىزلىق و تور کيي خالقىنин اسراييل ه اولان تىكىسى: آنچاق اردوغان و آکپ نین ایسرایل ده ن

یاخینلاشان سئچکیله ده تونخونان بارزانی، کرکوک خالقی نین قدری نین عراق فندرال حۆكمى طرفیندن دئیل کرکوکلولر طرفیندن تعین اولونماسی لازیم اولدوغونو سؤیله دی و بؤلگە نفت گلیرلری نین يوزدە 70 ئىن ده بیرباشا اولاراق بؤلگە سل رهبریه کۆچورو لمه سینی گۈزله دیكلرینی وورغۇلادى. بو گلیرین فندرال حۆكمى طرفیندن اۋزلىنه کۆچورو لمه سی نین عىئىنى زاماندا اۋزلىنه قارشى سیلاح اولاراق ایستیفاده ائدیلدىيگىنى قارشىسا قويان بارزانی، پارلامېتتىلارا ائتىدىگى دانىشماسىندا، کرکوک پروپلەمی نین قالىچى حلی اوچون آنایاسانىن 140 مادده سی نین ايشله دىلمه سی لازیم اولدوغونو قىيد ائتى.

سئچكى اولى 600 مين کورد منشالى آدامى توركىيە، ایران و سورىيادان کرکوکه گىتىرىدىگى ايدىعاسىنى قطعى دىللە يالانلابان بارزانى، کرکوکون طبىعى اهالىسى نین ذاتن 600 مين اولدوغونا دېقت چكدى!! آوروپا پارلامېتتىنده دانىشما ائتمك و موتختىف تماسلاردا اولماق اوزرە بروكسلە گلن عراق بؤلگە سل کورد حۆكمى باشچىسى معسۇد بارزانى، دئموکراتىك آچىليم احاته سىنەدە كى اۇوه دۇنوش مودتىنە توركىيە يە اۇز قابىليت لرى و گوجىلىرى چىچىۋە سىنەدە ياردىمچى اولماغا و توركىيە ايلە امكداشلىق ائتمە يە حاضير اولدوقلارىنى آنجاق دۇنوشون شكىلە علاقە دار دىتاللارا قارىشما ياجاقلارىنى ايفادە ائتى. توركىيە نى تىتىجە لىردىن چوخ مودتىن شكىلەنەن سەپلىرىنەن فوكسلانمۇقا تېقىد ائدىن بارزانى، پكك- نين دە حلىن بىر پارچاسى اولماسى لازیم اولدوغونو ايفادە ائتى.

آرىجا شىمالى عراقداكى کورد پارلامېتتى باشچىسى کامال کرکوک، "پكك- نين کوردوستانىن سارپ داغلىق ساحە لىيندە" اولدوغونو ايفادە ائدە رك بورادان "آنچاق بارىش و دىالوقلا چىخا بىلە جىگىنى" سؤیله دى. کامال کرکوکو، لوپاندا عىرچە نشر ائدىن الموستقل قىرىشىنە ائتىدىگى شىحرلەدە توركىيە نين "کورد آچىليمى" سیاستىنى تعرىفەلە دى. پكك- نين، بارىش قروپلارى گۇندرە رك توركىيە نين آچىلام سیاستىنى جواب و ئرمە سی نين سئونىنديرىجى اولدوغونو يازان کرکوک، "پكك- نين، کوردوستان بؤلگە سی نين سارپ داغلىق بؤلگە لىيندە اولدوغو ايفادە ائدە رك بورادان آنجاق بارىش و دىالوقلا چىخا بىلە جىگىنى" ايفادە ائتى. ائىيلىن نشر ائدىن طرفىنەن عكس ائتىدىرىلەن شىھىرلىق زىارتى، توركىيە ايلە علاقە لىردى يىنى بىر صحىھ نين آچىلامىسى اولاراق خاراكتېزىھ ائتى. کورد رهبرلىگى نين قۇنشو و بؤلگە دۇولت لرىلە ئايىتىلىكى بىر علاقە نى اىستە دىگىنى دە سؤیله يىن کرکوک، کوردرلىن، کرکوکدە عراق آنایاسىسى نين 140. مادده سى چىچىۋە سىنەدە ائدىلىن بىر رەفتەنامەن نىتىجە لىينى قبول ائدە جىگىنى وورغۇلاركەن دە "کرکوک، بىر کورد شەھىدىر" شكىلەنە دانىشدى.

اویرنجى سىتە سىنەن توركىيە دىكى کورد آچىليمى

ايلى علاقە دار داود توران ايلە دانىشىغى

سون آيلاردا توركىيە حۆكمى 1980 ايلرىنەن بىر يارانان پ.ك.ك. تئرور مسئلە سىنى چۈزمك آماجىلا بىر سورج باشلامىشدى. اونجە "کورد" و سونرا "دئموکراسى" و سونوندا "مېللى بىرلىك" آچىليمى

آنلى سەمتىيىك دورتولە ر و فارس دىنچىلە رىن اىستە بىي دوغۇلۇسوندا ايسرايىل ايلە اولان ايليشگىلە رىنى صىفيەرە اندىرە بىلە جە كدىرلە ر.

بارزانى و کورد پارلامېتتى باشچىسىندا

پ.ك.ك و کرکوک مئسازلارى

سئچكى اولى 600 مين کورد منشالى آدامى توركىيە، ایران و سورىيادان کرکوکه گىتىرىدىگى ايدىعاسىنى قطعى دىللە يالانلابان بارزانى، کرکوکون طبىعى اهالىسى نين ذاتن 600 مين اولدوغونا دېقت چكدى!! آوروپا پارلامېتتىنده دانىشما ائتمك و موتختىف تماسلاردا اولماق اوزرە بروكسلە گلن عراق بؤلگە سل کورد حۆكمى باشچىسى معسۇد بارزانى، دئموکراتىك آچىليم احاته سىنەدە كى اۇوه دۇنوش مودتىنە توركىيە يە اۇز قابىليت لرى و گوجىلىرى چىچىۋە سىنەدە ياردىمچى اولماغا و توركىيە ايلە امكداشلىق ائتمە يە حاضير اولدوقلارىنى آنجاق دۇنوشون شكىلە علاقە دار دىتاللارا قارىشما ياجاقلارىنى ايفادە ائتى. توركىيە نى تىتىجە لىردىن چوخ مودتىن شكىلەنەن سەپلىرىنەن فوكسلانمۇقا تېقىد ائدىن بارزانى، پكك- نين دە حلىن بىر پارچاسى اولماسى لازیم اولدوغونو ايفادە ائتى.

استار قىتىنە يېر آلان خېرە گۇرە، بىر سوال اوزىرىنە اولوسلار آرسى بئحران اىنسىتىتو حساباتىندا اىشتىراك ائدىن "کورد رهبرلىگى نين سیاسى اولاراق توركىيە يە اىنتقىرە اولماسى" مۇوضۇسونو دىرلەدىرن بارزانى، بو حساباتى حاضيرلا يانلارىن كىملەر اولدوغوندان امين اولمادىغىنى و حساباتىن رئالىزىم داشىمادىغىنى قارشىسا قوياراق بونلارى سؤیله دى: "بىز البتتە توركىيە ايلە امكداشلىق اىچىنە اولماق و بارىش اىچىنە علاقە لرىمىزى ايرە لىلتىمك اىستە بىرىك.

و گون هم تىجارتى هم ايجىتىماعى معنادى اهمىتلى علاقە لرىمىز وار. 400 دەن چوخ تورك شىركىتى بىزىم بؤلگە مىزەدە ايش ائتمىكە دېر و بو تىجارتىن داها دا آزىزماسىنى اىستە بىرىك. البتتە بو موحىطىن مىئاناڭلە سى اوچون يالىز تىجارتىن ايرە لىلە مە سى كافى دئىل. بؤلگە دە احاته لى بىر دىنجلەگى تأمين ائدە جىك اولان، سیاسى ئايىتىلىك و عسگەرى عملىاتلارىن دا آزالماسىدېر. بىز داها چوخ امكداشلىق و داها چوخ حل مىئانا گلسىن اىستە بىرىك آنجاق بؤلگە دە عسگەرى بوللارلا حل آخىارىشى سونا چاتمامىشدىر. بىز عسگەرى عملىاتلارىن دايىماسىنى اىستە بىرىك. بو عملىاتلارىن داوام ائتمە سى يالىز بارىشچىل حللىرى گىچىكىدىر."

مخاطب اولاراق سیاسى قروپلارى و مارژینال قروپلارى آلارسا او زامان بو پروژه باشارىسىز اولاچاقدىر. ايندىليك بو پروژه دوغرو شكىلدە توپلوما آنلاتىلماشىدىر. حکومت پروژه نى توم داتىالارى ايله توپلوما آنلاتمالى و قايىغى لارى آرادان آپارمالىدىر.

سون گونلرده داغدان اتنىن پ.ك.ك اوويه لرى و يا آورپادا اولان اويه لرين دونوشونون بو سورجىن گىنىشاتىندا نا اشىگىلى او لا يىلچك؟ پ.ك.ك ايندى ان چتىن گونلرینى ياشاماقدادىر. هم اولدوغو عراقىن يئول يوتىمىمى هم دۇنيا گوجى طرفىنيدن بو اورگوته جىدى باسقىلار واردىر. اورگوتون باشچىلارىنин اوپوشدوروجو ايشىنده اولمالارى و اوچىندا اورگوت اىچىنده آتنى دىموكراتىك داورانىشلارين اولماسى يشى پ.ك.ك نىن دورومونو چىتىلشىرىمىشىدىر. ايندىكى دورومدا پ.ك.ك لى لارين دونوشواڭر بو سورجه ياردىمچى اولاچاق شكىلدە اولارسا او زامان اولمولۇ سۇنوجلار دوغوراچاقدىر. اما اڭر ايلك دونوش كىمى بۇنۇ يېر شۇو حالىنە كېتىرسە لر او زامان بو سورجه نە تكچە ياردىمچى اولماياچاقلار تام ترسى نتىجە لىدە وئە بىلر. بو پروژه چىرچۈسىنە ترورىستلىرن داغدان اندىرىلمەسى و دىيگر اولكە لىدن گىرى دونمه سىدىر. ايندى بو دونوشلر البته كى بو سورە جى اشىگىلە يە جىكىدەر. اگر پ.ك.ك اوزونو كوردلرىن موتلۇلۇغۇ اوچۇن گورن بىر اوچىندا اىسە او زامان بو سورە جە دە ياردىمچى اولمالىدىر. اما اڭر ائلە دىئىسىنە كى بو سورج سۇنوجوندا او بللى اولاچاق؛ او زامان اونلارىن وارىقلارى داسورو حالىنە گەنچكىدەر.

داغدان اتنىن پ.ك.ك لىلارين پېشمانلىق اعلان ائتمە دن توركىه قانونونون 221-جى مادە سىيجە اوزگور بوراخىلماڭلارى نە آنلاما گەن بىلر؟

دوزدۇر كى ايلك گلن پ.ك.ك لىلر پېشمانلىق بارىش ائتمە دن توركىه يە گىلدىلر. آما اونلار 221 اينجى مادە گەنچ بى كى سوچا و عملياتا بولاشامىش ترورىستلىر، سرىست قالاچاقلار بوراخىلماشىدىر. پ.ك.ك چۈزولمە آشاماسينا گلەمىشىدىر. آما بۇنۇ ئىندين گەنچلىق قدر اوزاتماق اىستە يېر. توركىيە يە گلن ترورىستلىر اوزلرینى بارىش ائلچىسى اولاراق گورسە لر دە اونلار توركىيە دە ائلە فارشىلاتماشىدىر. مەم دىئىل كى اونلار اوزلرینى نە شكىلدە اىفادە ئىدىلر. اگر اونلاردان بىرىسى سوچا و عملياتا قارىشىمىش اولسايدىلار البته كى توركىيە محكمە لىرنىدە يارغىلاناچاقلاردىر. بوندان سۇراڭى سورج دە منه گورە بىلە اولاچاقدىر. البته كى د.ت.پ. بۇ سورە جى اوز لەھىنە چئورىمك اوچۇن بعضى اىشلر گورمك اىستە مەكەن دىر. گلن پ.ك.ك لارين پېشمانلىق اعلان ائتمە دن توركىيە يە گەنملىق دە يېنە بۇ دوغرولىتىدا اولموشدور. بو سورج باشارىلى اولارسا پ.ك.ك اوز كىيمىگىنى ايتىرجىكىدەر. اونون اوچۇن

آدلاتان بو سورج، باشلانغىچىدان بۇ گونە قدر توركىيە عمومى رايى، فازىتە لر، مەندىلار، بىليم آداملارى و سىاسى حىزلارين گوندەمینە اولوب. اوزلىكىله سون گونلرده نتىجە پ.ك.ك لىينىن داغدان ائتمە سى بو آچىلىمى يىشى آشامابا آپارماقدادىر. بو آچىلىمىن ائتكىسى يېقىن تكچە توركىيە كوردلر و توركلىرىنى دىئىل بلكە قۇنشۇ اولكىلەدە ياشايان كوردلر و باشقۇ انتىكىلەر اوزلىكىلە گونئى آذربايجانلىلارى دا اتىگىلنىدىرىر. بو ندىنلە باخاراق سوزو گەندەن آچىلىم حاقدا گوناسكام سىتە سىنین يونە تىجي سى و توركىيە دە سوسىيولۇزى اوززە تحصىل آلان داود توران جنابلارىيلا بىر دانىشىق دوزنە نىدىرىدە. داود توران 1357 اىلينىدە خوى شهرىنин شىرىن كىنى سىنە دۇنيا يە گىلدى. ايلك اوخولۇنۇ او كىننە پېتىرىدى، اورتا و دىيرستانى خوى شهرىنە دوام اىتدى. 1377 اىلينىدە زىنگان آزاد بىليم يوردندا سوسىيولۇزى بولومونو قازاندى. او بىليم يوردندا شهرىyar آدلى اوپىنجى درگىسى نى يابىدى. 1379 اىلينىدە توركىيە يە او خوماق آماچى گەندى. لىسانسى نى استانبول بىليم يوردو سوسىيولۇزى اوززە آلدى. داها سونرا آنكارادا حاجتە بىليم يوردونا يو كىسک لىسانس او خوما ياشالادى. 1386 اىلينىدە گوناسكام (گونئى آذربايجان سوسىي- كولتورل آراشدىرمالارى) سىتە سىنە بىر نتىجە يولداشى ايله بىرلىكە قوردو. توركىيە دە استراتېزى آراشدىرما مەركزلىرىنە ایران او زمانى اولاراق چالىشىدى.

اونجە سىزدىن بو دانىشىغا واقت آپىرىدىغىنىز اوچۇن اوز تشككىورلىمىزى بىلدەرىرىك. سون آيلاردە توركىيە دە نتىجە آچىلىم باشلادى! بونلاردىن بىرى كورد آچىلىمى يىدى. د.ت.پ و پ.ك.ك نىن كوردلر آراسىندا اىستەتسونا باخاراق سىزجە بو آچىلىمدا حکومتىن مخاطبلىرى كىملەر اولمالىدىرى؟

توركىيە دكى حاكىمت دەمكراطيكىلشمە آچىلىمى ياشلىغى آلتىندا اولكە اىچىرىسىنە دە دىشىندا بىر نتىجە پلان اورتاييا قويىوشدور. بونلاردىن بىرىسى دە كورد آچىلىمى دىر. كورد آچىلىمى يلا توركىيە دە ايللەردىر سورن تىرور سورونونو كۆكۈندەن اورتادان قالدىرماق اىستە يېرلر. بو آچىلىمىن مخاطبلىرى البته كى توركىيە دە ياشايان كوردلەردىر. اما كوردلرىن سىاسى و مارژينال قروپلارى دا بۇ سورجدىن اوستەفەدە لىرين ائتمەك اىستە يېرلر. توركىيە حکومتى كورد آچىلىمى ايله كوردلرىن كولتورل حاقلارىنى آرتىراراق اونلارىن دىلىرىنەن اوخوللاردا او خودولماسىنى و تىلوپىزىنلاردا يائىلماسىنى پلانلماقدادىر. گوردو يومۇز كىمى نتىجە آى قاباق 24 ساعات كوردەجە يابىنلاتان سراسرى تىلوپىز ياشە باشلامىشىدىر. پ.ك.ك و د.ت.پ بۇنۇ يېلر كى اگر توركىيە حکومتىن بۇ پروژە سى باشارىلى اولارسا اونلارىن وارىقلارى و او تورىيە لرى اورتادان قالخىميش اولاچاقدىر. اونون اوچۇن بۇ سورە جى اوز نەغلەرىنە چئورىمك اىستە يېرلر. اگر بۇ سورجە توركىيە حکومتى

سیز جه بو آچیلیمدا تو تولان تو توم دوغرو دور مو؟ آیریجا ایندیکی
بیو نتمله تور کیه نین تئرور مسئله سی چوزولمه يه دوغرو گندیدرمی؟
ماشقاسیلا بو یونتم تور کیه نی دمو کراسیه دوغروم و گوتورور بوخسا
بولونمه يه دوغرو؟

بو آچیلیم اگر دیقتلی بیر شکیلده اجرا اولونارسا البتہ کی دوغرو
سو نوجلار وئره بیلر. تور کیه دکی تئرور سورونون چوزومو ایسه
ور گوت و تو پلوم آراسیندا کی باغی قوپار ماقدایر. بو ساده جه کولتورل
آنلامدا دئیل عینی زاماندا اقتصادی آنلامدا دا او نمی دیر. چونکو داغا
چیخانلارین بیر چو خو ایدنولوژیک او لاراق اور گوته فاتیلمیرلار،
اقتصادی دورومون پیس او لماسی دا او نلاری ترور اور گوتونه دوغرو
بیونلندیریر. حتی تورک گتل قورمای باشقانی ایلکر باش بوغ دا بو
موضوع او زیرینه دور ماقدا دیر. تئرور سورونون او رتادان قالدیرماق
و چو حون او نون قایناقلارینی او رتادان قالدیرماق گر کیر. تئرورو او رتایا
چیخاران ندلر او رتادان قالحمالیدیر. بو گون ده بو آچیلیم سوره جیندنه
وننلار پلانلاماقدا دادر.

دئموکراسی گره بی هر اولکه نین بوتوت وطنداشلاری سیاسی، جتماعی، فرهنگی و اقتصادی آنلامدا مساوی حقوقه صاحب اولماليدارلار. تور کيده دکي یونتيم ده بو نقطه دن یولا چيخاراق اولکه نى دئموکراسیه دوغرو گوتورمک ايسته يير. منه گوره بو سورج و آچيليم نورکيده نى بولونمه يه دوغرو گوتوره ييلمز، تام ترسينه تورکيده نين بولونمه سيني ايسته يئارلين گوجونو آزالدابيلر.

سون گونلرده بو آچيليم قاپانميش حالا گلميشدير. سيزجه بو سورج نه
رامانا قدر دوام ائده جك؟

بو سورج قیسا مدتی بیر سورج دنیلیدیر. اوizon مدتده دوغر و سونوجلار آلينا بيله جك بير پروژه دير. تور کيي ايج ايشلري ناظيري بشير آتالاي دا بو سوره جين اوزون اولاچاغي دوشونجه سينده دير. بو مستئله سون گونلرده ده قپاناميشدیر. كچد ييميز هفته لرده بو موضوع تور کيي ميللى مجلسيينده جيددي بختره ندن او لمومشدور.

سو سو رجده ايراندان هنج بير سوز گتتمه بير و کورديناسيون و ايشه بيريلگي چابالاري توركىه، قوزئى عيراق و سورىيا چرچيوه سينده بولولو. بونجه ديرلندر بستن؟

کورد مسئله سینده ایران-ین قونمو فرقیلیدیر. ایرانین تروریست قروپلا را فارشی نه شکیلده داوراندیغی هر کس طرفیندن بیلینمکده دیر. کچچدیمیز گونلدده ده ایران بیر تتروریست عضونو اعدام اتمیشدیر. ایران-داکی اعدام جزاسی اولدوغو اوچون بو آچیلیم دا ایران-ین آکتیو بیر رول آلماء احیمالی آزدیر. چونکو تورکیه بو مسئله نی خشونت ایله دئیبل، دئموکراسی یونتم لر ایله چوزمک ایسته بیر. اونون اوچون بو سور جده ایران اوزاقدا توتولماق ایستمکده دیر. حتی تورکیه ده توتولان

ایلک باشلاردا تسليم اولماديغىنى، تام ترسينه غال گلدىيگىنى
گوسترمك ايسته يير.

سیزجه پ.ک. ک لیلارین داغدان ائنیب اوزگور بوراخیلمالارى پ.ک. ک نین سیلاح يئرینه سیاست آراجىبلا آماجلارينا اولاشماق و سیلاحلار آماجلارينا چاتماقاڭلارى ايچىن يېنى ايستيراتېرى سېچمك آنلامىندا اولارمى؟

سیلاح یئرینه سیاست ایشلتمک سون ایللرده تور کیه ده زنداندا اولان پ. ک. ک باشچیسی عبدالله اوجالان طرفیندان دیله گتیریلمکده دیر. حتی د.ت. پ نین بئله او جالان دستورو ایله قورولدوغو دئیلمکده دیر. آما تور کیه دکی کورد آچیلیمی پلانی ایله پارالل او لاراق پ. ک. ک لیلارین تور کیه گلکیشی آنلامیدیر. کچن دونم تور کیه گئنل سئچکی لریندە د.ت. پ توم گوچو ایله گیردی و 550 میللت و کیلیلیک تور کیه مجلسیسیندە سادچە 20 میللت و کیلی چیخاردا بیلدیرلە. تور کیه ده 20 میلیون او لوقلا رینی ادعا ائدلر ساده جە او قدر اوی آلا بیلدیرلە. بو دا اونو گوستیر کی کورد سیاسى لرى بئله کورد خالقى ایچریسیندە جىددى يېزلىرى يو خىلور.

مخالفت پارتیلرین سرت داورانیشلاری، بىرسىرا رادىكال دوشونجە لى سوچولار، تئرور باشى "اوجالان"نىن توتمۇ، د.ت.پىنن بودورمىدان اوز نفعىيە قوللاتماقى و توركىيە نى 1970 سون ايللىرى و 1980 اوللرى دورومۇنا قاتارا يېلىم مە،؟

بو سورجین باشلاماسی ایله بیرلیکده سیزین دندیگینیز کیمی بلی چوئورلدن تپکی لر گلگیشدیر. بوتون بو اولایلار تور کیه توپلوموندا نئجه عکس اووندوغۇ اونملی دىر. چونكۇ 1980 تور کیه اورتامیندا بير توپلومسال قارماشا يارانمیشدىر. او دونمین آجيلارىنى توپلۇم هلە د اوز تاریخى حافظه سیندە ياشاماقدادىر. تور کیه د عسگرى بير كودتائين اوولماسى دئموکراسى اوچون بويوك ضربە وورموشدور. آما اينديكى دوروما باخديغىمизدا تور کيye اورتامى توپلومسال اولاراق دا بللى بير دئموکراسى آنلايىشىنى منىمە ميش دورومدادىر. بو گون تور کيye ده كمۇنيست ده ميللت چى ده اوز ايستكلەرنىي ائيلميرىنى (فعايلتلەرنىي) سىخىتى اولمادان گرچىلىشىرمەك دىر. اوونون اوچون بو سورجەدە تپکى لرین و استفادە ائتمك ايستە ين لرین توپلۇمۇ قارماشايا دوغرو سورووكە يە جىڭلىرى چىتىدىر. مخالف پارتىلار بو سورونون اورتادان قالدىرىلماسىنىن سادجه آك پ آدينا يازىلماسىنى ايستە مە مکدە دىرلر. بونو اورتادان قالدىرىماق اوچون دە ايقتىدارداكى پارتى گرگ مخالفتى بو آچىلما داخىل ائتسىن و شفاف داورانسىن. يوخارىدا دندىگىم كىمى تور کيھ حکومتى بو سورجى باشلاتماسى ایله هم د.ت.پ نىن هم ده پ.ك.ك نىن دورومونو زورلاشىرىمېشدىر. اوئنلار اوز وارلىقلارينى دوام ائتنىرىمك اوچون بو سورجى اوز نفلعرىنه چۈئۈرمك ايستە بىرلر.

منجه بو سورجین تورکیه ده باشاریلی اولماسی سونوجو ایران داکی نتکجه کوردلری دئیل دیگر میللترین دورومونو اشکی له یه جکدیر. ایران هر زامان تورکیه نی متمه اندیر کی تورکیه ده قومیتلرین حقلری ازیلیر. اما بوندان سونرا بله بیر ادیدعا انده یلمیمه جک. اگر بو سورج باشاریلی او لارسا ایران کوردلری ده بله ایستکلرده بولوناجاقلار. آما بو عسگری عملیاتین سونا اره جگی آنلامینا گلمه مه لیدیر. بونو یاخشی بیلریک کی تئوریست قروپلار اوز وارلیقلارینی سوردورمک اوچون چوزوم يوللارینی باغلارلار. اونلار سورونون اورتادان قالخاسینی ایسته مزلر. اونلار توپولمارلریندان داها چوخ اوز منغتلرین دوشونزلر. اونا گوره بو سورج ایله بیلریکده عسگری عملیاتین سونلاندربریلاجاغینی دوشونمک دوغرو دئیل. بو سورج ایرانداکی مدنی يوللارلا فعالیت اند کوردلری جسارت لندير جکدیر. اونلار دا بو حاقلاری الده ائتمک اوچون داها آکتیو حاله گله بیلرلر.

آچیق اولان بو کی بو دوروم کسینلیک له بیزی چوخ ایلکلیندیره بیلر. بو دوروم گونئی آذربایجاندا نتجه و نه اوژللىك لرله عکس اولونا بیلر، اشکى سی گونئی آذربایجانا ندیر و بیز نه ائتمه لیسک؟ تورکیه دکی دئموکراتیک و کورد آچیلیمی البته کی تکجه تورکیه نی دئیل بولگه يه ده تاثیر انده جکدیر و بو تاثیرلردن بیریسى ده شوبهه سیز گونئی آذربایجان میلی حرکتینه اولا جاقدیر. بو تاثیرلری ایکی یئره آیرا بیلریک: بیرینجیسى گونئی آذربایجان میلی حرکتی قارشىسدا اولان فارس میلليچى لرى و ایران حاكمىتى دیگرکى ده تورکیه نین اوزو. فارس میلليچىلری و ایران حاكمىتى هر زامان میللى حرکتى تورکیه دن تاثیر و گوج آلدیغىنى آما تورکیه ده کوردلرین حاقلارينين ازىلدىيىنى ديله گېرىردىلر. اگر تورکیه دکی بو سورج باشاریلی او لارسا او زامان گونئى آذربایجان میللى حرکتىنین قونومو دا ایراندا گوجلنه جکدیر. تورکیه آچىسىندان باخديغىمىزدا ايسه بو گونه قدر كورد سورونو اولدوغو و ایرانين دا بو مسئله ایله ایلکلندىيى اورتادا ایکن بیزیم مسئله يه ياخنلاشماق ایسته ميردى. آما اوز سورونونو اورتادان قالدىريدىغى زامان تورکیه نين گونئى آذربایجان مسئله سينده داها جىددى رول آلاجاغينى دوشونورم. آذربایجان میللى حرکتى ماهىتى اعتبارى ایله مدنى و دئموکراتیک حرکت اولدوغو اوچون بو سورجىن استفاده ائتمه يى بىلمه لیدير.

آچىلیم سونراسى تورکیه، آذربایجان و منطقه نى نتجه گوروسونۇز؟ بىخاريدا ئىدىيگىم كىمىي بو آچىلیم مسئله سى تکجه تورکیه ایله سينىرىلى قالمايا جاقدىر. بو بولگە نى ايستر ایسته مز اشکى لىه جکدیر. بو بولگە دکى میللترین میللى حاقلارينى دئموکراتیک يوللارلا الده ائتمه سىنى داها دا گوجلندىر جکدیر. بولگە نين دئموکراتىكلاشمه سوره جىنده تورکیه نين بو آددىعى بويوك اونم داشىماقدادىر. تورکیه نين سورونسوز

ایران وطنداشى کوردلری بله ایران-ا (اعدام ندنى ايله) وئرمك اىسته ميرلر. آما تورکیه ایران آراسىندا پ.ك.ك موضوعى سوندا امنىتى آنلاشما واردىر. ایران بو سورجىن اىچىنه گىررسە سورج تىخانايىلر. چونكى ايرانين سرت داورانىشلارى تورويستىلدە ترس تىكى يارادايىلر. ایران سورونلارى باسىدیراراق چۈزمك اىسته بىر و بو دوغرو بىر يونتم دئىيلدیر. نتجه كى بلوجىستاندا گورورو ك ایران نه قدر باسىقى گاكىرسە اونلار دا جواب وئرىلر.

ۋەرىلن بىلگى لره گۇرە داغداكى پ.ك.ك.ك ليلاردان 300 نفرى ایران کوردلرېندىن دىر. سىزجە اونلارين دورومو نتجه اولا بىلر؟ ایران اونلارين گئرى دۇنمه لرىنى قبول ائده جك مى؟ ایران ياسالارينا گورە اليه سلاح آلىب مجادىلە ئىنلەر و دولتە قارشى گلنلر محارب اولاراق تائىنېب و حوكمو ده اعدامىدىر. بونا گورە ایران اونلارين اعادلرین اىسته سه ده اونلارى ایرانا وئرزلر. اونلارين اوچونجو بىر اولكە يه گىتمە احتماللارى چوخدور. چونكۇ اونلار تورکىه وطنداشى اولمادىقلارى اوچون ده تورکىه يه ده گئىدە بىلەمىزلىر. اما دىگر بىر احتمال دا واردىر كى اونلار ائله ب.ك.ك.ك نىن ایران قولو اولان پېڭاك ترور اور گوتونە ده قاتىلابىلرلر.

بو سورج ایران سىز، باشقا اوچ اؤلکە طرفىندىن تىملى اولاراق حل اولا بىلەمى، ایران نىن اۇنملى بىر رول آلمائىر؟

ایران كورد مسئله سينده هر زامان اىكىلى اوينامىشدىر. بونو یاخشى بىلېرىك كى ایران بىر دونم پ.ك.ك.ك تئور اور گوتونو دستكەلە مىشدىر. ایران بو سورجىدە رول آلمىر سوزو يېرىنە منه گورە بو سورجىدە ایرانا رول وئرمك اىسته ميرلر. چونكۇ يوخارىدا دئىيگىم كىمىي هم ایران-ىن سرت داورانىشلارى هم کوردلر بارە سينده اىكىلى توتمو ایران-ى بو سورجىن دىشلاماقدادىر. عراق دولتى و عراقين قوزئىنەدە كى كورد يۇنتىمى بىر مسئله ده جىددى رول آلاپىلرلر. چونكۇ تورويستىلرین هم اوردا يۇوالانماسى هم ده لۇزىستىك دستكىلرین اوردان آلمالارى اوراسىنىي اونملى قونوما گىتىركىدە دىر. سورىيە ايسه بىر طرفدن اسرائىل ايلە و دونيا گوجلرى ايلە سورون ياشادىغى اوچون بو سورجىدە تورکىه نين يانىندا يېر آلماق اىسته مكده دىر. سورىيە ده ایران كىمىي سرت داورانىشلارين اولماماسى اونون بو سورجىدە رول آلماسىنىي ساغلامىشدىر. سورىيە جمهورباشقانى بشار اسد تورکىه زيارتىنەدە بو سورجى دستكەلە دىيىنى و سورىيە نين ده تورکىه كىمىي بىر يونتم ايشلە ده جە يېنى دىلە گتىرمىشدىر.

بو باخىشلا كى بو سورج يولونا گله جك، بو دوروم ایران کوردلرېنى نتجه اشکىلە جك؟ يالنىز عسگری عملیاتىنى سونا اردىرە جك يوخسا ؟...

سیاسی قوروپالار و طیف لرین بیر-بیرلایله دانیشیقلاری و دیالوگلاری گرک لیدیر. بیر دفعه بونا اینانماليق کی عین حالدا کی پلورالیسمه و دموکراسی یه سایقیمیز واردیر اما تمل قونولاردا او جومله دن دیلیمیز و کولتورل ایستکلریمیز، اکونومیک چتینلیک لریمیز، سیاسال حاکسیزلیک لاریمیز و حاکلاریمیز و انسانی حاکلاریمیز و توبراق قونوسندا برابر و عینی دوشونجه لریمیز واردیر کی بو دوشونجه لر بوتون طیف لر و قروپالاریمیز آراسیندا عینی دیر.

بیز ((باتی آذربایجان میلی موادفعه کمیته سی)) اولاراق 21 آذر گونونون ایل دؤنومونو بیوک میلتیمیزه تبریک دنیب و بو موناسبتلہ آمستردام دا قورولان قورولتایی دیالوگ، یاخینلاشما، بیرسلشه و دوزنلی حرکت اوغروندا بیر دیرلی آدیم کیمی دیرلندیریریک و قورولتای قوروچولارینا سایقیمیزی بیلدیرییک. اوامد اندیریک کی بو قورولتای دیرلی و فایدالی توتمولارلا سونوج لاتسین البه بونو بیلیریک کی بورایا قدر بیر چوخ یعنیجاق و قورولتای لاریمیز اولوبدور اما تاسوفله فایدالی او لماییب لار اما آرزو اندیریک کی بو قورولتای آذربایجانا فایدالی و دیرلی اولسون.

بیز ((باتی آذربایجان میلی موادفعه کمیته سی)) اولاراق توبراقلاریمیز قونوسندا اوزلیکله آذربایجانین باتی بولگه سینده اولان کورد تروریسمی و یوموشاق اشغالچیلیق سیاستلرینه گوره اوز نظرلریمیزی آشاغیداکی بندرلرده بیلدیریریک:

1- آذربایجانین تاریخی-سیاسی جوغرافیاسینا دایاناراق توبراقلاریمیزین حدودلارینی چیزمه لیک.

2- سون یوز ایلده کورد آشیریلاری و ترورچو قوروپالاری طرفیندن او جومله دن شیخ عبدالله، سیمیتو، عبدالرحمان قاسملو، پ.ک.ک و پژاک طرفیندن آذربایجانا فارشی هوجمولار و تالان لار و اشغالچیلیق سیاستلری اجرا اولونوبدور کی بیز دوزنلی شکلده بشر حاکلارینا دایاناراق اولوسلار آراسی صالح محکمه لرده آتا بابالاریمیزین توکولن قانلاریندان موادفعه ائتمک اوچون بیر حقوقی شکایت حاضرلاریمالیق و اونو میلی منفعت لریمیز اوغروندا سونوج لاندیرمالیق.

3- بوتون آیدین لار و ضیالی لاریمیز او جومله دن سیاسی و کولتورل و او کونومی چالیشقانلاریمیز، قلم صاحب لری، شاعیرلر، یازارلار و ... بوندان دها آرتیق توبراق قونوسونا دیر و فرمه لری لازیم و گرک لیدیر.

4- او دسته فعللار و قوروپالار کی چشیتلی قونولاردا کورد فعللاری یا قروپالاری ایله امکداشلیق یا فیکیرداشلیق اندیرلر بیلمه لیدیلر کی هر شئی دن اونجه میلی منفعت لریمیزی قوروپالی دیلار اوزلیکله آذربایجان توبراقلارینین بوتولویو دانیلماز بیر قونودور.

5- کوردیستان آدیندا اولان اوستانین دوغو بولگه سی یعنی بیجار و قوروه شهرلری و کرمانشاه دا سونقور شهری و بولگه سی تورک

بیر اولکه حالینا گلمه سی البه کی قارداش اولکه اولان آذربایجان اوچون فایدالیدیر. تورکیه بولگه ده نه قدر اوز سورونلارینی آزالدارسا و گوجلو قونوما گلیرسه دونیا تورکلری اوچون یاخشی اولا جاقدیر. بیزیمله دانیشیغا واخت آیردینغینز اوچون یشیدن تشککورلریمیزی بیلدیرمه لیک.

من ده سیزه بتله بیر اونملی موضوعیو گوندمه گیردیگینیز اوچون تشکور ائدر، سیزلره باشاریلار دیله بیرم.

بیانیه لر

باتی آذربایجان میلی موادفعه کمیته سینین بیرمی بیر آذر گونو آمستردام دا قورولان قورولتایی گوره بیاناتی

میلی مساله ایران اولکه سینین سیاسال، توپلومسال، اکونومی و کولتورل ساحه لرینده ان اساس قونولاریندان سایلیلر و بلکه ده ان اساس قونو کیمی میداندادیر. ایراندا یاشایان میلتلر، میلی حاکلار و اینسانی ایستکلرینه دایاناراق سون یوز ایلده آغیر موباریزه لر آپارماقدادیلار. بو آرادا آذربایجان میلتی ده بوتون ایرانین باشقا میلتلری کیمی ((آذربایجان میلی حرکتی)) آبیلا ایران سیاست میدانیدا و کامودا تانینماقادادیر. شیوه سیز کی ((آذربایجان میلی حرکتی)) آدی آلتیندا توتدوغوموز یول چوخ چتین و آغیر یولدور کی باشاریلار و اوغورلار الده ائتمک اوچون چخلو چابالار و امک لره احتیاج واردیر. بیرینجی درجه ده توتدوغوموز یولا ایننماق و سونرا ایسه برنامه اساسیندا دوزنلی شکلده آماج لاریمیز اوغروندا حرکت ائتمک لازیم دیر. برنامه و دوزنلی حرکت بیزی بیرسلشه یه و اوغورلارا ساری یؤنله ندیره بیلر، آنچاق یشتر کی یولوموزو دوزگون تانیسب، میلتیمیزین دردلهینی دوغرو باشا دوشوب منیت لردن و طیفی یا شخصی منفعت لردن ال چکیب یالنیز میلی منفعت لریمیز اساسیندا دوشونوب و تمناسیز جاسینا چتین لیکلره و سورون لاریمیزا فارشی موباریزه آپاراق.

دوغال اولاراق حرکتیمیزده چشیتلی فیکیرلر و قروپالار مؤجوددور کی بیر پلورالیته حرکتی گؤسترمهکددیلر، حرکتیمیزین آناتومی سینه باخدیقدا و مدنی و سیاسی اولدوغونا گوره، دانیشیق و دیالوگ ان چون احتیاجیمیز اولان تمل قونولاردان بیری دیر چونکی قارداشلیق، دوستلوق، امکداشلیق و دوزنلی حرکته چاتماق اوچون یا اونلاری گوجلندرمک اوچون آذربایجان میلی حرکتینده اولان بوتون فکری و

پ.ک.ک با استفاده از این سیاستهای اشتباه و خانمان برانداز رجب طیب اردنگان، با راه اندازی کارناوالهای تبلیغی از ترویریستها به مثابه قهرمانان استقبال کرده و گوینی که دولت حاکم ترکیه تسلیم ترویریستها شده است. همچنین همگان بر پیمان تاریخی، دوستی و همکاریهای ترویریستی پ.ک.ک و دولت ارمنستان از کمیته خوییون تا پ.ک.ک و خصوصاً حزب داشناکسیون ارمنی و نیز رهبران ترویریست شمال شرق عراق که اشرار و یاغیان کوه نشین دیروز که امروز در سایه چراغ سبزهای دول بزرگ حاکمان شهرها شده اند، آگاهند، و در چنین شرایطی دولتمردان ترکیه دست دشمنان ملتها و دولتها تورک جهان را میفشارند که آینده ای بی خطرناک را برای منطقه ترسیم میکنند.

سیاست ورزی و سیاست گذاری از جمله اصولی است که در اداره هر کشوری نقش حیاتی ایفا میکند اما اگر سیاست گذاریها مبنی بر منافع زودگذر و بدون در نظر گرفتن منافع ملی و بی توجه به اهداف غایی و بلند مدت باشد، بدون شک هر کشوری را با مشکلات و بحرانهای بسیار جدی روی رو خواهد ساخت، و این مساله ای است که نگرانی های جامعه آذربایجانی را هم در شمال رود آراز و هم در جنوب شدت می بخشد.

چراکه سیاستهای دولت ترکیه مستقیماً بر نواحی غربی آذربایجان تاثیرگذار است و سیاستهای اشتباه و نابودگر حزب حاکم ترکیه زمینه ساز آینده ای بسیار سخت برای آذربایجان و نیز تورکهای عراق خواهد بود که مسئول مستقیم آن نیز رجب طیب اردنگان، مغز متفکر حزب حاکم ترکیه می باشد.

کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان با ادای احترام به روح بلند شهدای تورک در 1918 میلادی و نیز شهدای مبارزه با ترویریسم که جان خود را در راه حفظ وطن از دست داده اند و با تأکید بر برادری ملتها در تورک جهان از دولت ترکیه می خواهد با ایجاد تغییرات اساسی در برنامه ها و سیاستهای خود خصوصاً در مساله ترویریستهای پ.ک.ک و شاخه های سیاسی و اقتصادی آنها بار دیگر به نقش تاریخی خود در مقابل ملتها تورک عمل نماید و آرمانهای شهدای تورک و تاریخ و هویت مشترک و برادری ملتها تورک را فدای مشتی ترویریست و قاچاقچی که در نهایت به تجزیه کشور ترکیه می اندیشند و این مساله را با رها با صدای رسا اعلام کرده اند ننمایند.

کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان امید دارد که دولت ترکیه صدای برادری آذربایجانیان را بشنود و گذشتہ از خود از سیاستهایی که منافع ملی آذربایجان را با خطرات بزرگی روی رو میکند پرهیز کند، همچنین اکنون زمانی است که ملتها برادر ترکیه و آذربایجان بیش از هر زمان دیگری نیاز به نزدیکی و همنکری و همکاری برای دفع تهدیدات و فتنه های مشترک احتیاج دارند.

کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان

توپرقلاری و تورک شهرلری اولدوقلارینا گوره او اوستانین آدی دیشیلمه لیدیر و یا اوردا بیر آذربایجان اوستانی یارادیلمایدیر.

6-ایچریده کی فعاللار و قروپلار بیر رئال موبایزه کالیینده دویغواسال سیاستلردن اوزاق دوراراق بوتون امکانلاریندان توبراق دوشمالاریمیزا قارشی فایدالانمالی دیلار و خارجده اولان فعاللار و قروپلار تورکیه، آذربایجان کیمی اولکه لرین سیاست چلرینین دقتلرینی باتی آذربایجان مساله سینه داها آرتیق چکمه لیدیلر.

7-بوتون تشکیلات لار و قروپلاریمیزان خواهش اولونور ((باتی آذربایجان میلی موادفعه کمیته)) سی ایله یاخیندان امکانلشیق اتشیسین لر و بیز بو اورتماما چاتماق اوچون چوخلو چابالاریمیز اولوبدور. سونوندا ((آذربایجان میلی حرکتینین باغمیزیلیغینی و هنچ بیر بیژه باغلی اولمدادیغینی)) وورغولویاراق بیزیم آماجیمیز توبراق دوشمالاریمیزا قارشی بیر ((میلی جبهه)) یارتماق دیر.

8-بو قورولتاپین اجرایی هشیتی و امکانلاریندان ایستنلیلر کی آچیق شکیله اؤز نظرلرینی آذربایجاندا اولان کورد ترسیمی و یوموشاق اشغالچیلغا گوره بیلدیریب و قورولتاپین سون بیانه سینده رسماً بو قونویا اشاره اولونسون.

باتی آذربایجان میلی موادفعه کمیته سی

1388 آذر - 7 دسامبر 2009

بیانیه کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان در خصوص مسائل اخیر ترکیه

چند صباحی است که حزب حاکم AKP در ترکیه تلاشهای گسترده ایی را برای ورود به اتحادیه اروپا آغاز کرده و در این رهگذر به اقداماتی دست زده است که نه تنها موجبات بروز بحرانها و تهدیدات بزرگی در ترکیه شده بلکه مناطق تورک نشین همچوار این کشور در جمهوری آذربایجان، ایران (آذربایجان جنوبی) و نواحی تورک نشین شمال عراق را با نگرانی های اساسی روی رو ساخته است. پروژه بازگشایی مرز ترکیه و ارمنستان بدون توجه به اشغالگری ارتش ارمنستان در قره باغ و نسل کشی مردم مسلمان و تورک آذربایجان توسط دولت ارمنستان و بی اعتمتایی دولت ترکیه بر این موضوع نامیدی دولتها و ملتها تورک را از دولت ترکیه را بیش از پیش نموده است، از طرفی دیگر پروژه تسلیم و عفو عمومی و بازگشت به خانه عناصر گروه ترویریستی پ.ک.ک در حالی رقم میخورد که حزب DTP شاخه سیاسی گروه ترویریستی

رهبران ترکمن، به وی تسلیت گفت. همچنین بر اثر پرتاپ یک نارنجک به سوی گشت پلیس در موصل، در نزدیکی یک بازار، یک کودک کشته و چهار تن نیز زخمی شدند. مسئولین آمریکایی نیز اعلام کردند که یکی از نظامیان این کشور در خلال عملیات کشته شده است. در مورد هویت فرد و محل حادثه هنوز اطلاعاتی ارائه نگردیده است. خبر گزاری گزارش می‌دهند که احتمال افزایش خشونت در عراق در آستانه انتخابات این کشور که قرار است در ماه ژانویه برگزار شود، نگرانی های بوجود آورده است.

یجاد جنگ روانی تروریسم کرد بر علیه دانشجویان هویت طلب آذربایجانی

کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان- واحد خبر: چهارم آذر هشتاد و هشت: جنبش دانشجویی آذربایجان از جمله جریان های پر نفوذ دانشجویی به شمار می آید که در تمامی مناطق آذربایجان گسترش یافته و بغض سیاسی، صنفی و دانشجویی دانشگاه های آذربایجان به صورت بلا منازع تحت تاثیر جنبش دانشجویی آذربایجان قرار دارد. دانشگاه های منطقه غرب آذربایجان خصوصا دانشگاه شهر اورمیه نیز از این امر مستثنی نبوده و دانشجویان هویت طلب جنبش دانشجویی آذربایجان دانشگاه های منطقه غرب آذربایجان بار سنگینی را در دفاع از هویت ملی و ارضی آذربایجان به دوش می کشنند. دانشجویان هویت طلب جنبش دانشجویی آذربایجان در دانشگاه های منطقه غرب آذربایجان در عین حالی که رسالت ملی خود را در پیشبرد حرکت ملی آذربایجان به انجام می رسانند همگام با سایر نیروهای ملی در جبهه ملی مبارزه با تروریسم به صورت آکتیو فعالیت می نمایند که این مسئله باعث ناکام ماندن توطنه های عناصر هوادار گروه های تروریستی کرد در دانشگاه های منطقه غرب آذربایجان شده است.

سایت از یکی اخیراً های(

http://www.urmiye.eu/farsi/news.php?readmore=365) نزدیک به گروه تروریستی حزب دمکرات کردستان که تخیلات شوم آن منجر به کشtar صدها انسان بی گناه ترک آذربایجانی در منطقه غرب آذربایجان گردیده از انسجام ملی دانشجویان هویت طلب جنبش دانشجویی و ناکام ماندن دانشجویان هوادار گروه های تروریستی کرد به خود نالیده و در حالی که مدت زمانی به زمان برگزاری انتخابات سورای صنفی دانشجویان دانشگاه اورمیه باقی مانده از هم اکنون به صورت حرفة ای اقدام به ایجاد جبهه جنگ روانی بر علیه دانشجویان هویت طلب آذربایجانی نموده است. آن گونه که اشاره گردید در دانشگاه اورمیه نیز تحولات سیاسی و صنفی تحت تاثیر جریانات دانشجویی جنبش دانشجویی آذربایجان بوده و نهاد صنفی سورای صنفی دانشگاه تحت نظارت این دانشجویان فرار داشته و سال گذشته تلاش

۱۳۸۸ آبان ۸
۱۳۰ کشته ۹۰۰

خبر و گزارش

نشریه توپراق، ویژه نامه شهرستان خوی منتشر شد

کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان- واحد خبر: بیست و سوم شهریور؛ نشریه توپراق ارگان رسمی کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان ویژه نامه شهرستان خوی را منتشر کرد. بعد از انتشار ویژه نامه های سولدوز و قوشاقای نشریه توپراق، این سومین ویژه نامه ای است که کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان منتشر و در شهرهای غرب آذربایجان توزیع می نماید. ویژه نامه شهرستان خوی حاوی مقالات و مطالب مختلفی همچو بیانیه اعلام موجودیت شاخه خوی کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان، خوی مهد تمدن 6000 ساله تورکان، ریشه شناسی واژه خوی، سیمیتقوونون خویداکی جینایت لری و... می باشد که علاوه بر این دانلود فایل می توانند آن را مطالعه و تکثیر و در اختیار دوستان خود قرار دهند.

تزویر یک مقام جبهه ترکمنهای عراق توسط گروه های تروریستی کرد

اوزور افندی اوغلو" رئیس شعبه موصل جبهه ترکمن عراق، در منزل خود مورد سوء قصد قرار گرفت و جان خود را از دست داد. "یاوز افندی اوغلو"، با فعالیت های خود در زمینه محافظت از ساختار یونیتر و یکپارچگی عراق شهرت داشت. در حالیکه این حادثه با واکنش شدید تر کمان عراق روپرورد، ترکیه نیز آن را به شدت محکوم کرد. بر اساس اطلاعات ارائه شده از سوی مسئولین ترکمن، شامگاه دیروز افراد مسلح با مراجعه به منزل "افندی اوغلو" به پسر وی گفته اند که می خواهند با پدرش صحبت کنند. ولی پس از آمدن "افندی اوغلو" به سوی او آتش گشوده اند. بنابراین به همین گزارش، مهاجمین ناشناس پس از انجام سوء قصد، متواری شده اند. "افندی اوغلو" که از چهار سال پیش به عضویت هیأت اجرایی جبهه ترکمن عراق درآمده بود، با فعالیت هایش در زمینه دفاع از یکپارچگی و ساختار یونیتر عراق شهرت داشت. ترور افندی اوغلو که قرار بود در انتخابات آتی مجلس عراق نامزد شود، از سوی ترکمان این کشور محکوم گردید. مسئولین ترکمن از حکومت عراق خواستند تا هر چه زودتر مهاجمین را دستگیر کنند. احمد داوود اوغلو وزیر امور خارجه ترکیه نیز پس از این حادثه در گفتگوی تلفنی با

میان تنها و تنها خود دانشجویان از این به ظاهر انتخاب ضرر می کردند و بس بیشتر از همه هم خود دانشجویان ترک چون با این وضع حق اعتراض هم از آنان گرفته شده بود و اما اکنون دانشجویان آگاه کرد با پیش شب نامه ای در این مورد و با سر رسیدن موعد دوباره تعیین این نمایندگان در دانشگاه مواضع خود را در این باره اعلام کردند و با دعوت همه دانشجویان به عدم شرکت در این انتخابات این سیاست پلید مسئولان را محکوم کرده اند. شایان ذکر است که پس از تقلب های گسترده در انتخابات سال گذشته دانشجویان کرد در محوطه پر دیس شهر دانشگاه ارومیه واقع در خیابان دانشکده دست به تحسن زدند و اعتراض خود را به نمایش گذاشتند.

گروگانگری و قتل سرمایه دار تورک توسط تروریستهای کرد کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان- واحد خبر: بیست و چهارم آذر هشتماد و هشت: بر اساس گزارشات دریافتی کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان از شهر سلماس جسد "حاج اصغر قلی پور" سرمایه دار هفتاد و پنج ساله سلامی در ارتفاعات "شه پیران" پیدا شد. "حاج اصغر قلی پور" مدرسه ساز مشهور سلامی که به دلیل سرمایه گذاری های کلان در سلماس و انجام امورات خیرخواهانه در بین مردم از محبوبیت بالایی برخوردار بود نزدیک به سه ماه قبل هنگام انجام ورزش صحبتگاهی از پارک شهر ربووده می شود. خبر ناپدید شدن "حاج اصغر قلی پور" به سرعت در شهر سلماس پیچیده و موجب ایجاد جوی خاص در بین مردم منطقه می گردد. به دلیل حساسیت های ایجاد شده در منطقه و پی گیری های نماینده شهر سلماس در مجلس شورای اسلامی، نیروهای اطلاعاتی و امنیتی فعالیت گسترده ای را برای یافتن وی آغاز نمودند ولی تمام فعالیت ها ناکام مانده و فقط در تحقیقات صورت گرفته هویت و واپستگی گروهی گروگانگرها به گروه تروریستی پژاک مشخص شد. گروگان گیرها طی تماس هایی با خانواده "حاج اصغر قلی پور" خواستار پرداخت مبلغ سه میلیون "یورو" آن هم در خاک عراق به واپستگان گروه تروریستی پژاک را شدند. اما چندی پیش بدن بی جان "حاج اصغر قلی پور" که ظاهرا هنگام انتقال وی به خاک ترکیه به دلیل عدم پرداخت وجه درخواستی به صورت دهشتناکی به قتل رسیده بود توسط نیروهای گشتوی سپاه پاسداران در ارتفاعات "شه پیران" پیدا شد. مراسم تشییع و جنازه و یادبود "حاج اصغر قلی پور" با حضور انبوی از مردم سلماس و دوستداران وی برگزار گردید. طبق آخرین گزارشات دریافتی نیروهای امنیتی تاکنون موفق به دستگیری عناصر تروریست کرد عامل قتل سرمایه دار ترک سلامی نشده اند. حادثه تروریستی قتل "حاج اصغر قلی پور" تاثیر روانی شدیدی بر روی مردم و صاحبان صنایع و سرمایه در منطقه سلماس گذارده و نگرانی شدیدی در رابطه با

های عناصر هودار گروه های تروریستی کرد برای به دست گرفتن این شورا با حضور فعالانه دانشجویان هویت طلب ناکام ماند. خبر های دریافتی کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان حکایت از آن دارد که عناصر هودار گروه های تروریستی کرد فعال در دانشگاه اورمیه که ارتباطات تنگاتنگی با لابی سیاسی گروه های تروریستی کرد در بیرون از دانشگاه و فعال در موسسه ای موسوم به "اندیشه احمد خانی" دارند فعالیت خود را برای تخریب چهره های دانشجویی جنبش دانشجویی آذربایجان و به دست گرفتن نهاد شورای صنفی دانشگاه آغاز کردند. کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان ضمن رعایت کامل استقلال جنبش دانشجویی آذربایجان بر حسب مسؤولیت تاریخی فعالیت عناصر گروه های تروریستی کرد در دانشگاه های منطقه غرب آذربایجان را به دقت تحت نظر داشته و حمایت کامل خود از جنبش دانشجویی آذربایجان را ادامه خواهد داد.

متن خبر سایت نزدیک به گروه تروریستی حزب دمکرات

کردستان در رابطه با شورای صنفی دانشگاه اورمیه:

CAPK آگری / ارومیه: یکی از نهاد های دانشجویی موجود در دانشگاه که باید از حقوق صنفی از جمله خوابگاه غذا و امکانات رفاهی که دانشگاه برای دانشجویان فراهم می کند نظارت داشته باشد شورای صنفی دانشگاه است که در هر دانشکده برای یک سال با انتخابات گروهی را برای پست شورای صنفی از میان خود دانشجویان انتخاب می کنند ام می چندین سال است که در دانشگاه ارومیه باندوهای مافایی که در خود دانشگاه هم وجود دارد به این نهاد کوچک هم رحم نکرند و با دست اندازی در این نهاد و با تفرقه انداختن در میان دانشجویان عده خاصی از نوجه های خود را با این تفکر که ارومیه یک شهر ترک نشین است و با یادهای ناچاری که دانشگاه ترک هستند شورای صنفی و...هم ترک باشند و با سوئ استفاده از احساسات ملی دانشجویان ترک و فریب آنان و تقلب و حمایت علی از آنان عده ای از دانشجویان مزدور و نوجه های خود را به اسم ملی گرایان ترک بر این نهاد دانشجویی حاکم کرند و این سیاست پلید دوره های متمدیست که ادامه دارد با این کار به چندین هدف خود رسیدند اول اینکه اتحاد بین دانشجویان کرد و ترک را به هم زندن و تفرقه حاکم شد دوم اینکه با نوجه های خود همراهی میتوانستند به دزدی و... خود ادامه داده و دیگر نماینده ای در کار نبود که از حق و حقوق دانشجویان دفاع کند. و مزیت دیگری که برایشان داشت این بود که صدای اعتراض عده زیادی از دانشجویان ترک را در اعتراض به وضع بد امکانات رفاهی دانشگاه خاموش می کردند چون این دانشجویان خود به این نماینده ها که در راس کار بودند رای داده بودند و چون ترک بودند و شورای صنفی دست ترک ها بود نباید از آن انتقاد کنند و تا می شد هم باید از آن حمایت می کردند تا این کرسی در دانشگاه از دستشان نرود در این

قریب، تنها یادگار و نشانه حضور تورکهای شیعه در این محل می باشد. کردهای افراطی در تلاشند تا با از بین بردن این حسینیه هویت تورکی محل را از بین ببرند به همین دلیل روز جمعه به آتش زدن این محل اقدام نموده اند اما با کوشش خادمان، حسینیه از سوختن کامل نجات یافته با این حال درب حسینیه همراه با بیرقهای سیاه برآفراشته از آن، بطور کامل در آتش سوخته و خاکستر شده اند. در روزهای گذشته نیز اکراد افراطی، چندین بار اقدام به پاره کردن بیرقهای سیاه این حسینیه نموده اند که با اعتراض شدید خادمان این حسینیه روپرو شده است. شب گذشته نیز تعدادی از اکراد با حمله به دسته زنجیر زنی اکبریه تعدادی از عزاداران حسینی را مورد ضرب و شتم قرار دادند منطقه افسار یکی از پایتختهای باستانی آذربایجان و مرکز آن، تیکان تپه، یکی از استراتژیک ترین شهرهای منطقه محسوب می شود که در سالهای اخیر اکراد تلاش گسترده ای را برای اشغال این محل آغاز نموده اند و با اقداماتی حساب شده سعی دارند تا بتدریج هویت منطقه را بنفع اکراد تغییر دهن.

توضیحات کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان درخصوص حادثه آتش سوزی در تیکان تپه

کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان - پنجم دی ماه هشتاد و هشت: خبر نگران کننده آتش زدن تکیه ای مذهبی در شهر تیکان تپه آن هم یک روز مانده به سوگواری تاسوا و عاشورا توسط عناصر وهابی نزدیک به گروههای توریستی کرد حکایت از وجود دستانی ناپاک و بازی بسیار بسیار خطناک گروههای توریستی کرد با مذهب و اعتقادات دینی مردم دارد. کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان بارها در مورد فعالیت گروههای توریستی کرد در سازماندهی محافل وهابی و تحریک مذهبی اقلیت مهاجر کرد، بر علیه مردم ترک منطقه غرب آذربایجان هشدار داده است. کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان مدت هاست که فعالیت و ارتباطات مالی محافل وهابی نزدیک به گروههای توریستی کرد و اقدامات ضد مذهبی آنها در منطقه غرب آذربایجان خصوصاً در شهرهای اورمه، سولوز، اشنویه، خانا (پیرانشهر) صائین قالا و تیکان تپه را رصد می کند. کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان با محکوم کردن هر گونه اهانت به مقدسات دینی و استفاده ابزاری از مسئله دین و مذهب بار دیگر در خصوص سیاستهای پشت پرده گروههای توریستی کرد و همدستان شوونیست فارس شان در مورد استفاده ابزاری از احساسات مذهبی در منطقه غرب آذربایجان هشدار داده و به مردم ترک منطقه غرب آذربایجان نیز یاد آوری می کند که آتش افروزی مذهبی بین شیعه و سنی ترندی تاریخی می باشد برای تفرقه افکنی بین برادران ترک شیعه و سنی در غرب آذربایجان که در سالهای گذشته بر علیه ملل ترک مورد استفاده قرار گرفته و می باشد. هوشیاری لازم را در این زمینه حفظ نمود.

اخاذی، راهنمی و قتل مردم بی گناه توسط گروههای توریستی کرد در منطقه به وجود آمده است.

تجمع اعتراضی دانشجویان ترک دانشگاه تبریز در اعتراض به ادعاهای ارضی هواداران گروههای توریستی کرد

صبح، 30 آذر 88، دانشجویان ترک دانشگاه تبریز بعد از اعتراضهای مکرر به کتابهای مورد نمایش در نمایشگاه کتاب کردی که با بی توجهی مسئولین همراه بود، در نهایت خود وارد عمل شدند. تجمع زمانی شروع شد که یکی از دانشجویان ترک با حضور در محل نمایشگاه کتابی را که حاوی نقشه مجعلو کردستان بزرگ بود و نیز ادعاهای ارضی متعددی را نسبت به خاکهای سرزمینی آذربایجان در متن خود داشت را پاره کرده و به هوا پرتاب نمود. سپس کردها به قصد ضرب و شتم این دانشجو به سوی وی حمله کردند. دانشجویان ترک حاضر در ساختمان مرکزی دانشجویان دانشگاه تبریز بعد از مشاهده این صحنه ها با شعار "آذربایجان میلتی، چکمز بو ذیلتی" به داخل نمایشگاه کتاب هجوم برdenد. که باعث شد کردها از این تصمیم خود صرف نظر کنند. دانشجویان ترک که در حدود 300 نفر بردند با تشکیل زنجیره انسانی در اطراف نمایشگاه مانع از رفت و آمد به داخل نمایشگاه شدند و تا یک ساعت نمایشگاه را به تعطیلی کشاندند که در نهایت غالله با دخالت ماموران حراست پایان یافت. دانشجویان خواهان تعطیلی نمایشگاه، برخورد قاطع مسئولین با برگزار کنندگان نمایشگاه و نیز عندر خواهی از دانشجویان ترک بردن. اعتراض دانشیوان به کتابهایی بود که در متن خود عنوانی همچون "آپوئیسم، ادعاهای ارضی نسبت به غرب آذربایجان، توهین به انسیا و ائمه، نقشه کردستان بزرگ، تبلیغ گروهک های توریستی پژاک و پ.ک.ک، تجلیل از جنایت های اسماعیلی سمیتو در گذشته در غرب آذربایجان، نوشته هایی در باب قاضی محمد، قاسملو و اوچالان، نوشته هایی در باب شبکه های تلویزیونی گروهک های توریستی کرد از قبیل (TV ROJ...) ... " را به همراه داشتند بود. دانشجویان بعد از آنکه با قول مساعد مسئولین مبنی بر برخورد با عاملین این توهین مواجه شدند به تجمع خود پایان دادند. اما اعلام کردن در صورت بی توجهی به در خواست هایشان در آینده، دست به اقدامات دیگری خواهد زد.

تکیه اکبریه تیکان تپه توسط اکراد افراطی به آتش کشیده شد روز جمعه هشتم ماه محرم (چهارم دیماه 1388): تکیه اکبریه توسط کردهای افراطی به آتش کشیده شد. این تکیه یکی از قدیمیترین و بزرگترین هیئت‌های عزاداری تیکان تپه محسوب می‌گردد که هم اکنون به محاصره اکراد درآمده است در حالیکه تا چند سال پیش ساکنان محوطه اطراف اکبریه تورک نشین بودند کردها به مدد پولهای بادآورده حاصل از راه قاچاق، محله مورد نظر را اشغال نموده اند و این حسینیه

برای درک چگونگی اشغال تدیریجی شهرمان توسط اکراد محسوب می شود. بنابراین کردها که تلاش می کنند به هر نحو ممکن هویت تورکی-شیعی محل را تغییر داده و هویتی کردی بر آن دست و پا کنند، طبق برنامه ای حساب شده، از اولین روزهای ماه محرم امسال (1388) به آزار و اذیت عزاداران هیئت اکبریه اقدام مینمایند. عده ای به صدای بلندگوهای هیئت اعتراض می کنند، تعدادی شبانه پارچه های سیاه هیئت را پاره می کنند، عده ای به شکستن شیشه های اکبریه اقدام می نمایند و برخی دیگر به هو کردن و مسخره کردن عزاداران پرداخته و با آنها در گیر می شوند و در نهایت نیز روز هشتم ماه محرم الحرام، تکیه اکبریه را به آتش می کشند تا به ما گوژدنمایند که اینجا نیز به اشغال کردها درآمده است بساطتان را جمع کرده و عقب نشینی نمایید! چه درآوراست این لحظه! برای آنانکه شرف و غیرتی دارند و به وطنشان عشق می ورزند! ما که دیروز اکراد را با عنایتی چون "کردها بیچاره اند"، "کردها نمی توانند کاری از پیش ببرند"، کارهای خود را به کردها بسپارید که خیلی کاری و زرنگ اند"، به شهرمان راه دادیم امروز ادعای ارضی بر خاک ما دارند و اکبریه غریب و مظلوم مثال بارزی است بر این مدعای کسانیکه دیروز محله اطراف اکبریه را به اشغال خود درآورده اند امروز در حال اشغال سایر محله های ما می باشند مطمئن باشید اگر به خود نجنيم و چاره ای نيانديشيم فردا شاهد به آتش کشیده شدن تمام مساجد و حسینیه هایمان بدلست اکراد متباوز خواهیم بود. و باور کنیم که اگر وضعیت به همین منوال پیش رود باید مجوز عزاداری ماه محرم را نیز از اکراد کسب نماییم. در اکبریه ای که بدست اکراد به آتش کشیده شد دین، تاریخ، زبان و هویت ما سوت.

بيانیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی اورمیه در محکومیت آتش زدن حسینیه در تیکان تپه توسط اکراد افراطی

متاسفانه در روز تاسوعای حسینی و در ماهی حرام اطلاع یافتیم که در گوشه ای از خاک آذربایجان در تیکان تپه دویاره بدخواهان این خاک دست به توهین و حقارتی دیگر نسبت به هویت و ایمان ملت آذربایجان زدند. در خبر ها خواندیم که عده ای از اکراد افراطی و اکثراً طرفدار و هابست در تیکان تپه حسینیه این شهر آذربایجانی را به آتش کشیده اند. ما به عنوان دانشجویان دانشگاه آزاد اورمیه ضمن محکوم کردن و اعلام نفرت قلبی و شدید خود از این حرکت و رفتار های مشابه پیشین اعلام می داریم. اهانت به نام، هویت، دین و تاریخ آذربایجان در هر جا و توسط هر کسی باشد محکوم بوده و باعث واکنش شدید و کوینده ملت تورک و مسلمان (اعم از شیعه و سنی) آذربایجان خواهد شد. با اطلاع از این که این اکراد تندرو در زیر این حرکت مقاصد دیگری را دارند به آنان اخطار می دهیم که خود را گرفтар این بازی خطرناک نکنند که در هر صورت ضرر دیدگان خود آنها خواهند بود. از تمام فعلیں و

چرا کردها تکیه اکبریه تیکان تپه را آتش زدند؟

بهرام افشاری

اکبریه یکی از قدیمی ترین و بزرگترین تکیه های تیکان تپه محسوب میشود که برای بسیاری از ساکنان منطقه افشار تداعی کننده خاطرات فراوانی است. دسته زنجیر زنی اکبریه پرابهت ترین و بزرگترین دسته عزاداری منطقه افشار محسوب می شود افرادی که برای مشاهده مراسمات عزاداری ماه محرم به خیابان می آیند در نظم و ابهت دسته اکبریه حیران می مانند مردم سعی می کنند در مسیری قرار بگیرند تا حتما دسته اکبریه را مشاهده نمایند. جمعیت زیاد این دسته، الم های بزرگ و باشکوه، طبلها و چنگکهای غول پیکر و هماهنگ، چراغانی بی نظیر و خاطره انگیز، نوحه خوانی باشکوه، با زنجیر زنی بسیار منظم و افسون کننده، بر اندام بی احساس ترین افراد نیز لرزه می اندازد. با عبور دسته اکبریه از مقابل سیل عظیم تماشاگران، غروری وصف ناپذیر به انسان دست می دهد. همین غرور وصف ناپذیر است که سالانه هزاران نفر از شهروندان تکابی مقیم غربت را به تماشای این دسته می کشانند. زمانیکه در این دسته به عزاداری می پردازی دعا می کنی که کاش هیچگاه این عزاداری به پایان نرسد و مدت‌ها در این دسته زنجیر زنی کنی و زمانیکه تماشگر آن هستی دعا می کنی که ای کاش این دسته، ساعتها در این محل توقف می نمود! تکیه اکبریه در محلی واقع است که تا چند سال پیش تمام همسایگان آن تورک و شیعه بودند در آن زمان، همسایگان تورک اکبریه به هر چه با شکوه تر شدن این دسته یاری می نمودند روپروری اکبریه نیز با غنیمت بزرگ عیسی دایی واقع شده بود که دیبرستان امام تنها ساختمان موجود در این باع بود اما امروزه به واسطه پاره ای از علل و عوامل مختلف از جمله سیاستهای دولت مرکزی و سکوت و بی عرضگی مسولان، تمام تورک های شیعه اطراف اکبریه برای یافتن شغلی مناسب به شهرهای صنعتی (چون تهران، کرج، ساوه، قم و ...) مهاجرت نموده و جایشان را کردها اشغال نموده اند. باع عیسی دایی نیز به یک منطقه کردنشین با تراکم جمعیتی بالا بدل شده که به شهر ک های صهیونیست نشین در فلسطین اشغالی شبیه است و امروزه تنها یادگار و نشانه حضور تورکهای شیعه در این محل همین تکیه اکبریه می باشد که همانند خاری در چشم اکراد مهاجر فرو می رود. کردها که تلاش مضاعفی به خرج می دهند تا در این منطقه، تاریخی برای خود دست و پا نمایند، اکبریه را مانعی جدی در برابر اهداف خویش می بینند. اکبریه از میان ساختمانهای اکراد بانگ بر می آورد که این منطقه هویتی تورکی-شیعی دارد و این برای اکرادی که در پی تحریف تاریخ منطقه اند بسیار دردرساز است. قدمت این حسینیه و بافت چوبی و قدیمی آن، رسوا کننده تاریخ سازی ها و دروغ پردازیهای اکراد می باشد. اکبریه سند حضور تورکها قبل از اکراد در این منطقه می باشد و مثال عبرت انگیزی

حکومت خودگردن منطقه کردستان عراق، سالیانه سه میلیارد و پانصد میلیون تومان از بودجه شهر و ندان خود را به گروهای ضد انقلاب ایرانی که هم اکنون در شمال عراق فعالیت می‌کنند - اختصاص داده است. به گزارش «تابناک»، روز گذشته، روزنامه‌های منطقه کردستان عراق لایحه جدید بودجه این منطقه را منتشر کردند که در بخشی از آن، به بررسی بودجه ای که دولت به احزاب سیاسی کردستان به طور ماهیانه اختصاص می‌دهد، پرداخته شده است. در کمک‌هایی که حکومت منطقه کردستان به احزاب اختصاص داده است، در کمال تعجب، نام احزاب منحله و مخالف جمهوری اسلامی ایران دیده می‌شود که ماهیانه پول‌های کلانی دریافت می‌کنند.

نام احزاب و مقدار پول آنها به شرح زیر است:

- 1- حزب دمکرات کردستان شاخه عبدالله حسن زاده ماهیانه 55 میلیون دینار.
- 2- حزب دمکرات کردستان شاخه مصطفی هجری ماهیانه 55 میلیون دینار.
- 3- حزب کومله شاخه عبدالله مهتدی ماهیانه 50 میلیون دینار.
- 4- حزب کومله شاخه عمر نیلخانی زاده ماهیانه 50 میلیون دینار.
- 5- حزب کومله شاخه ابراهیم علی زاده ماهیانه 50 میلیون دینار.
- 6- پارت آزاد کردستان به رهبری علی قازی ماهیانه 45 میلیون دینار.
- 7- سازمان خبات کردستان به رهبری بابا شیخ حسینی ماهیانه 50 میلیون دینار.
- 8- اتحاد شورشگیران به رهبری سمکو یزدان‌پناه ماهیانه 45 میلیون دینار.

با جمع کمک‌هایی که در بالا اشاره شد و بهای هر دینار عراق که معادل 4.8 ریال است، مشخص می‌شود که سالیانه حدود سه میلیارد و پانصد میلیون تومان از سوی حکومت خودگردن کردستان عراق به گروه‌های ضد ایرانی کمک می‌شود.

این موضوع با توجه به روابط حسته جمهوری اسلامی ایران با منطقه خودگردن کردستان عراق، کار تأمل برانگیزی است که به نظر می‌رسد، باید از سوی مسئولان مربوطه در کشورمان مورد توجه قرار گرفته و آثار چنین اقداماتی بر روابط دو جانبه به حکومت اقلیم کردستان گوشزد شود.

دانشجویان آذربایجانی می‌خواهیم که با مطالعه و هوشیاری در این باره، این حرکت را محکوم کرده و در راستای اطلاع رسانی و روشنگری دیگر آذربایجانیان تلاش نمایند. از مسئولین مناسب استان می‌خواهیم که اقدامات لازم را جهت دست گیری این افراد و زمینه سازی برای جلوگیری از اقدامات مشابه را فراهم گردانند.

جمعی از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی اورمیه

8/10/88

سه کشته و یک مجروح حاصل عملیات تروریستی سلفی‌های کرد در غرب آذربایجان

گزارشات ارسالی به کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان حاکی از آن است که عناصر سلفی وابسته به گروه‌های تروریستی کرد بعد از ظهر روز تاسوعاً با طراحی تصادفی ساختگی در جاده روستای گوی تپه به سویوق بولاق (مهاباد) اتومبیل گشته متعلق به نیروهای انتظامی را به کمین انداخته و در اقدامی تروریستی موجب کشته شدن دو افسر، یک سرباز و زخمی شدن یک سرباز دیگر شدند. منابع خبری نزدیک به کمیته مردمی دفاع از غرب آذربایجان در خصوص حادثه تروریستی می‌افزایند سرباز زخمی که راننده خودرو پلیس بود علیرغم شدت جراحات اش توانسته خودرو و جسد همقطاران خود را از کمین عناصر تروریست خارج نموده و خود نیز هم اکنون تحت درمان قرار داشته واجسد کشته شدگان حادثه تروریستی نیز به زادگاه هایشان در شهرهای تبریز، اورمیه و ماکو ارسال شده است.

محافظ سلفی و وهابی اقلیت مهاجر کرد در منطقه غرب آذربایجان که عناصرشان عموماً در مدارس دینی عربستان سعودی، پاکستان و شمال عراق به تحصیل پرداخته و از سوی گروه‌های تروریستی کرد حمایت مالی و لجستیکی می‌شوند، در ماه‌های گذشته به دامنه اقدامات تروریستی و تفرقه افکنی مذهبی بر علیه مردم ترک منطقه غرب آذربایجان افزوده اند.

با کمال تعجب برخی نهادهای حقوق بشری و خبری نیز در اقدامی به دور از ماهیت اسمی شان خبر حادثه تروریستی صورت گرفته در جاده روستای گوی تپه به سویوق بولاق (مهاباد) را به عنوان اعتراضات مردمی در شهر مهاباد منتشر کردند که به دلیل اعتراضات خونین عاشورا در تهران خبر این حادثه تروریستی با عنوان اعتراضات مردمی در شهر مهاباد بر روی تکلیس خبرگزاری‌های خارجی قرار گرفته و با کمال تاسف بار دیگر خبر کشته شدن فرزندان آذربایجان و عملیات گروه‌های تروریستی کرد در غرب آذربایجان از سوی نیروهای حکومتی بایکوت شد.

کمک میلاری اقلیم کردستان عراق به گروه‌های معارض ایرانی!